

Afstemning

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Skolernes frihed, mål med undervisningen, krav til bestyrelsesmedlemmer, lærere og tilsynsførende, herunder om danskkundskaber, samt tilsyn m.v.).
Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).
(Fremsat 23/2 2005).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Kl. 17.05

Forhandling

Tina Nedergaard (V):

Vi har gennem flere år drøftet, hvorledes vi sikrer, at flere unge tager en ungdomsuddannelse, og sikrer, at unge, når de forlader grundskolen, har tilstrækkelige færdigheder til, at de kan starte på og gennemføre en uddannelse. I forlængelse heraf har et bredt flertal i Folketinget fulgt op med en række initiativer i forhold til folkeskolen med henblik på at styrke fagligheden.

Folkeskolen rummer imidlertid ikke alle børn. Mange forældre vælger at benytte en friskole eller privatskole til undervisningen af deres barn. Det er en flot tradition, vi har i Danmark, at forældrene kan vælge mellem flere tilbud, og for Venstre er det vigtigt, at forældreansvaret fastholdes i forhold til friskolerne, men at forældrene samtidig har nogle instrumenter til løbende at følge deres børns udvikling i skolen.

Det er også vigtigt, at vi værner om skolernes grundlæggende frihed til at give en undervisning, som stemmer overens med skolens overbevisning, og at de kan tilrettelægge undervisningen herefter. Dette princip fastslås med nærværende lovforslag.

Lovforslaget indeholder som nævnt elementer, hvis hensigt er at understøtte fagligheden i

undervisningen af alle børn, herunder tosprogede elever. Med lovforslagets vedtagelse vil de omfattede skoler fremover selv skulle udarbejde såkaldte slutmål, delmål og undervisningsplaner, mens undervisningen skal tilpasses den enkelte elev, og løbende evaluering og kontakt med forældrene skal sikres.

Det er Venstres opfattelse, at arbejdet med at udvikle og fastlægge målene i sig selv er en vigtig og givtig proces for skolerne, og det er altså skolerne selv, som skal definere, hvilke mål og midler de ønsker at benytte, men målene skal kunne tåle sammenligning med målene i folkeskolen, uden at de behøver være enslydende hermed eller være placeret tidsmæssigt identisk med folkeskolens trinmål. Der er altså et meget frit spillerum for skolerne til at udfylde forslaget krav herom.

Lovforslaget præciserer endvidere, at eleverne skal forberedes til at leve i et samfund med frihed og folkestyre. Frihed og folkestyre er ikke en given sag, og det er vigtigt, at vores børn og unge bibringes forståelse heraf uanset forældrenes valg af skoleform.

Desuden styrkes tilsynsdelen. Det vil fremover være kravet, at den tilsynsførende har de nødvendige kvalifikationer til at løfte opgaven, mens der vil blive udarbejdet retningslinjer, så den tilsynsførende ikke er i tvivl om, hvad opgaven indbefatter.

Samtidig skal lærere, bestyrelsesmedlemmer og tilsynsførende kunne tilstrækkeligt dansk, til at sprogfærdighederne ikke i sig selv udgør en barriere for at udføre de påtagede opgaver.

Der har været rejst kritik af lovforslaget. Nogle mener, at lovforslaget risikerer at indsnævre skolernes frihedsgrader og reducere forældrenes overordnede ansvar for børnenes undervisning. Det er ikke Venstres opfattelse, og jeg vil godt understrege, at det ikke er Venstres intention.

Vi ønsker at skabe tryghed i friskoleverdenen, og jeg vil derfor fastslå, at vores støtte til forslaget beror på, at vi ønsker at sikre børn og unge, at de uanset baggrund får den bedst mulige undervisning, og at der er fokus på børnenes tilegnelse af færdigheder.

Det vil målene medvirke til, og mange skoler vil med lovforslaget da heller ikke opleve nogen ændring i deres hverdag, fordi de netop tager den opgave, de har påtaget sig, meget alvorligt, nemlig at undervise vores børn, give dem tilstrækkeligt med færdigheder og opnå, at de får respekt for demokrati og folkestyre.

Det gør skolerne. Vi i Venstre er til gengæld indstillet på at påtage os ansvaret for, at forældrene uanset valg af skoleform har de fornødne redskaber til at kunne følge barnets udvikling, og at forældrene kan føle sig hundrede procent trygge ved, at hvis de ikke selv kan påtage sig opgaven med at følge barnets faglige udvikling, så er der nogle andre, der har påtaget sig denne opgave.

Derfor er det vigtigt, at tilsynet er tilrettelagt fuldt forsvarligt, sådan som forslaget lægger op til, for hvis vi ikke gør os umage på dette område, også i forhold til friskoler og private skoler, så er der jo ikke noget frit valg for forældrene, når de skal træffe den vigtige beslutning om, hvor deres børn skal undervises. Forældre skal have vished for, at uanset skoleform er der kvalitet og faglighed i den undervisning, der gives eleverne. Det medvirker forslaget til, og Venstre kan derfor støtte det.

Kl. 17.10

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Tak til ordføreren. Ordføreren skal lige blive her, der er nemlig et par spørgsmål fra medlemmerne, først fra hr. Carsten Hansen, værsgo.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Først vil jeg da gerne ønske fru Tina Nedergaard tillykke med den nye post, men jeg vil ikke håbe, at det går som med den forrige friskoleordfører. Vi må jo håbe på, at det lykkes at blive.

Fru Tina Nedergaard sagde i sin tale, at vi længe har diskuteret, hvordan vi får flere til at tage en ungdomsuddannelse. Hvordan synes Venstres ordfører selv at det går? Vi er jo i øjeblikket oppe på en 23-24 pct., der ikke tager en ungdomsuddannelse, mod en 17-18 pct., da regeringen tiltrådte.

Det andet, jeg vil spørge om, er omkring PISA-undersøgelserne, som jo også har været inddraget her, fordi ministeriet over en lang periode faktisk har foretaget undersøgelser på friskoleområdet, men også vist i forhold til karaktergennemsnit, hvor man ligger på en række udvalgte områder. Er det ikke sådan, at Venstre har overvejet, at når man nu bruger 3,2 mia. kr. på de frie grundskoler, så skulle de også deltage i evalueringen?

Jeg synes, der foregår meget godt arbejde på de frie grundskoler, men jeg synes, det er lidt underligt, når vi bruger så mange offentlige midler og en 12-13 pct. af vores børn går der, at

de ikke skal deltage i de evalueringer, så vi kan få et godt sammenligneligt grundlag.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Hr. Carsten Hansen rejser to meget centrale spørgsmål, nemlig om resultaterne af PISA-undersøgelserne og om, hvordan vi får flere i gang med en ungdomsuddannelse. Det er netop med udgangspunkt i disse dårlige erfaringer, som vi desværre har måttet høre, at vi kan bakke op om ministerens initiativ, der foreligger i sagen i dag, netop med henblik på at styrke også fagligheden på de felter, hvor det ikke er folkeskolen, der varetager opgaven.

Der lægges også i lovforslaget op til, at man foretager selvevalueringer i friskolerne fremover; det bliver der et krav om. Det finder vi er et vigtigt og måske også et fuldt tilstrækkeligt skridt til at sikre, at vi netop får en god dialog med også friskolesektoren om, hvordan vi hele tiden sikrer, at undervisningen af vores unge bliver bedre, således at flere kommer i gang med en ungdomsuddannelse.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Se, det er jo nogle interessante synspunkter, vi bliver præsenteret for, for selvevaluering har jo foregået længe og var et projekt, der blev sat i gang under den tidligere undervisningsminister fru Margrethe Vestager, værdier ud på nettet osv.

Men i folkeskolen mener man absolut, at der skal testes, at der skal offentliggøres karakterer – man tager godt nok de socioøkonomiske ting ud af det, men det er jo det samme, man mener – rangordnes osv., men på friskoleområdet mener man det ikke. Det viser sig jo i den samlede undersøgelse, ministeriet har gennemført, at de frie grundskoler faktisk ligger under folkeskolen.

Er der ikke behov for den der kærlige hånd om de svageste elever også i de frie grundskoler frem for bare at snakke selvevaluering? Det er jo underligt, at det ene sted er det nødvendigt at stramme an, teste og gøre ved, men det er det altså ikke her. Der kan man nøjes med det, man stort set har gjort hele tiden.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Det er jo således, at det er forældrene, der har ansvaret for børnene, i hvert fald indtil de er 18 år, og derfor påtager forældrene sig selvfølgelig

også et stort ansvar. Når man vælger den gængse vej fra, så træffer man en aktiv beslutning. Derfor er det jo også, at vi ikke har valgt at gøre det obligatorisk for friskolerne at indgå i nationale evalueringer, men jeg er overbevist om, at friskolerne selv i vidt omfang er interesseret i ikke bare at være lige så gode som folkeskolen, men endnu bedre, så det er jeg sikker på at de vil følge op.

Men det væsentlige er jo her, at der fortsat er et frit valg mellem forskellige tilbud. Vi har bare sagt, at da vi jo netop også har et ansvar over for unge mennesker, som kommer ind i de her skoler, vi har et ansvar over for de forældre, der måske ikke selv har ressourcerne til at følge op på barnets udvikling, ja, så stiller vi altså nogle værktøjer til rådighed her, som betyder, at forældrene kan træffe et helt regulært og åbent valg.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg ved ikke rigtig, hvor jeg skal begynde, og hvor jeg skal ende. Jeg synes, det er meget interessant, at Venstre i forhold til det her forslag på den måde viser sig ikke kun i retorikken, men også konkret helt at have forladt sit liberale grundlag. Det synes jeg er meget interessant, og jeg mener også, at det er en dag, hvor det forhold bør bemærkes.

Når jeg tager det op på den måde, så er det, fordi jeg fuldstændig savner forståelsen af, hvorfor man sætter sit barn i en fri skole, og hvad det vil sige at danne fri skole i forlængelse af grundlovens ord om, at vi har undervisningspligt og ikke skolepligt.

Kl. 17.15

Den her retoriske ikklædning af, at det handler om frit valg og vished for – uanset skoleform – at det er en kvalitet, synes jeg tegner et fuldstændig fejlagtigt billede af, der er forudsætningen for at danne en fri skole.

Jeg vil gerne bede ordføreren om at uddybe, på hvilken måde man mener at forslaget her stemmer overens med den danske friskoletradition, og derudover kommentere, hvordan ordføreren mener at forslaget danner baggrund for en god dialog med friskolesektoren, når ministeren end ikke ulejlige sig til det stormøde, der blev holdt med deltagelse af 1.100 friskolefolk før førstebehandlingen af det forslag, som blev fremsat inden valget.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Lovforslaget fastslår jo faktisk de grundlæggende frihedsrettigheder for friskolesektoren og privatskolerne, så på den måde er det jo ganske liberalt.

Det er også ganske liberalt at sige, at vi stiller nogle værktøjer til rådighed for forældre, som ønsker et regulært frit valg mellem folkeskolen og en friskole, netop det regulære frie valg, der består i, at når man har truffet det frie valg og valgt en friskole, ja, så har man rent faktisk også nogle værktøjer til rådighed, for at man kan følge op på, om ens barn så får den undervisning og den udvikling, som man egentlig havde til hensigt, da man satte barnet i den pågældende friskole. Det er faktisk ganske liberalt på et velinformeret grundlag at stille forskellige muligheder til rådighed, også for forældrene. Så der er ikke noget uliberalt i dette forslag.

Det er også vigtigt, at fru Margrethe Vestager hæfter sig ved, at det jo er skolerne selv, der her får mulighed for valg af midler og mål i deres egen skole; det er ikke centralt fastsatte mål.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg savner stadig væk fuldstændig i ordførerens redegørelse muligheden for at tage ansvar for de valg, man træffer. Forslaget her er en fuldstændig entydig statsliggørelse af måden at drive friskole på. Det er efter min opfattelse fuldstændig pseudo at sige, at friheden fastsættes med lovforslaget. Den frihedsparagraf følges af ti nye skalbestemmelser for, hvordan skolen skal opføre sig.

Jeg synes, det er en særlig tilgang at sige, at det da umuligt kan gøre skoler noget at skrive det ned, som de gør i forvejen, som en ny forpligtelse. Hvis ikke man kan se forskellen på at gøre noget, fordi man finder det rigtig, og at gøre noget, fordi man har pligt til at gøre det, så synes jeg, der er noget, som vi ligesom må begynde helt forfra med at diskutere i forhold til, hvad frihed er.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

En af grundene til, at uenigheden opstår her mellem os to liberale partier, er måske, at mit og Venstres udgangspunkt er eleven, det er barnet og forældrene, ikke skolen. Vores udgangspunkt er, når vi laver skolepolitik og uddannelsespolitik generelt i Venstre, at så tager vi udgangs-

punkt i brugeren, altså barnet eller den voksne, der måtte have behov for undervisning, ikke i skolens præmisser.

Men her kan vi faktisk lade tingene gå hånd i hånd. På den ene side lader vi friskolerne få og bevare deres grundlæggende frihedsrettigheder til at tilrettelægge deres arbejde, men vi fastholder naturligvis, at friskolerne i høj grad også skal være med til at levere en vare, der betyder, at elever fra friskolerne i endnu højere grad vil fortsætte i ungdomsuddannelserne.

Nu ved jeg ikke, om fru Margrethe Vestager er bekymret over, at hun ikke har flere muligheder for at tage ordet for en kort bemærkning, men jeg kan konstatere, at fru Margrethe Vestager ryster på hovedet. Det må vi så tage ude ved siden af bagefter.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Fru Tina Nedergaard sagde i sin ordførertale, at det er Venstres opfattelse, at der ikke sker nogen indskrænkning af friheden med denne lov.

Jeg har et meget enkelt spørgsmål til fru Tina Nedergaard. Jeg vil gerne spørge: Er det en enig Venstregruppe, der står bag fru Tina Nedergaards ordførertale, også med hensyn til lovforslagets formålsangivelse?

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Nej, det er ikke en enig folketingsgruppe, der står bag min ordførertale, men det er Venstres folketingsgruppes holdning, jeg giver udtryk for fra talerstolen.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Blot et uddybende spørgsmål, som jeg selvfølgelig ikke er sikker på at fru Tina Nedergaard har lyst til at svare på. Jeg kunne spørge f.eks. på denne måde: Er der mere end én, der ikke er enig med fru Tina Nedergaard?

Kl. 17.20

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Personer, som ikke måtte være enige i den holdning, som jeg giver udtryk for her, og som er Venstres folketingsgruppes holdning, er også helt klar over, at man er meget velkommen til at bidrage her fra talerstolen med sine synspunkter på lovforslaget.

Men jeg kan betrygge hr. Jesper Langballe ved at sige, at det er et meget overvældende flertal i Venstres gruppe, der træffer beslutningerne i vores folketingsgruppe; det er ikke et mindretal, der træffer beslutningerne. Men det er ikke nogen hemmelighed, at vi i Venstres gruppe har en stor bredde, når vi drøfter uddannelsespolitik, og i stedet for at være bekymret over den og ked af den – som hr. Jesper Langballe måske kunne være på mine vegne – så glæder jeg mig faktisk over den bredde, for den beviser jo netop, at vi er et parti med megen bredde, og vi ser tingene meget forskelligt, vores udgangspunkt er forskelligt, og det er faktisk noget, jeg er stolt af. Det har måske sit udspring i, at flere har gået i friskole, og andre har så valgt folkeskolen.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Det er med udgangspunkt i Det Radikale Venstres kritik af Venstres holdning til dette forslag, hvor det hævdes, at man dermed opgiver sin liberale forudsætning. Det udspringer efter min mening af en begrebsforvirring hos Det Radikale Venstre, og jeg vil godt lige spørge fru Tina Nedergaard: Er hun ikke enig med mig i, at spørgsmålet om friskole helt afgørende har at gøre med sondringen imellem holdning og kundskaber?

Det, friheden handler om, er, at der skal være frihed til at undervise børnene ud fra den holdning, som skolen er anlagt på, men naturligvis ikke frihed til ikke at lære dem noget. Der er undervisningspligt, der er ikke skolepligt, men undervisningspligten betyder jo ikke, at det er ligegyldigt, om børnene lærer noget, og det at kræve også friskoler til ansvar for den kundskabsmæssige del af skolen har intet at gøre med et indgreb imod åndsfriheden. Det var et spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

På sædvanlig, meget velformuleret vis har hr. Søren Krarup redegjort for nogle af de overvejelser, man jo må gøre sig i tider som disse, mener jeg, og mener vi i Venstre, i forhold til friskolesektoren.

Det er vores opgave at sikre, at vores unge mennesker lige nøjagtig har de kvalifikationer og færdigheder, som er nødvendige for at begå sig i det danske samfund. Færdigheder og kvalifikationer er jo ganske rigtigt også forudsætningen for, at man kan indtræde i og agere i et de-

mokratisk samfund. Viden er sådan set forudsætning for engagement og deltagelse.

Jeg kan derfor erklære mig meget enig i hr. Søren Krarups synspunkt, og jeg mener, det er meget, meget væsentligt, at vi fastholder netop det, at den holdningsbaserede, meningsbaserede udvikling i friskolerne fastholdes, således som forslaget jo også fastslår.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil lige tilføje, at når jeg stiller det spørgsmål til Venstres ordfører, så er det, fordi jeg selv har fået utallige henvendelser fra friskolefolk, der er bekymrede over denne friskolelov, og jeg synes altså – og det vil jeg gentage også i forbindelse med Det Radikale Venstres spørgsmål – at der er tale om en grundlæggende misforståelse af, hvad åndsfriheden kræver; den kan naturligvis ikke betyde, at kundskabskravet ophæves.

Jeg kan så endnu en gang stille sådan et spørgsmål: Er Venstres ordfører ikke enig med mig i det?

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Der, hvor lovforslaget er meget præcist, er jo i slutmålet, hvor man går ind fra lovgivers side – for så vidt vi er et flertal, der bakker op om forslaget – og definerer, at når eleverne forlader en friskole efter afsluttet grundskole, ja, så har de færdigheder, kundskaber, som er fuldt ækvivalente med dem, man kan forvente at opnå i folkeskolen, som jo er alles skole.

Så på den vis er jeg fuldstændig enig i synspunktet, at man ikke med en friskolelov i hånden, hvad enten det er den nuværende eller den, vi eventuelt får i fremtiden, kan se bort fra fagligheden. Fagligheden er jo årsagen til, at vi ønsker, at unge mennesker overhovedet modtager undervisning. Så det er jo et meget væsentligt mål, og det mål lægges nu fast med forslaget, der foreligger til behandling i dag.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Når man hører nogle af de indlæg, der kommer her i salen i dag, så får man jo nærmest indtryk af, at på friskolerne rundtomkring i landet i dag lærer man ingenting, og at det er det, der skal rettes op på. Men det gør man jo.

Det, der er formålet med det her forslag, i forhold til hvordan det fungerer nu, er jo, at man vil sige til friskolerne: I må ikke selv bestemme,

hvordan I skal nå frem til det endelige mål, nemlig at uddanne børn i en sådan grad, at det står mål med folkeskolen, sådan som det er i dag.

Kl. 17.25

I dag er det jo sådan, at der er forskellige veje til at opnå den kundskab, der er forskellige veje til at nå det slutmål, og det, man jo gør her, er, at man siger: I skal gøre sådan, I skal gøre sådan, I skal gøre sådan, ved at opsætte de del- og slutmål, som man har en plan om her.

Bekymrer det ikke Venstres ordfører, at man på den måde skader frisindet, den frie tanke, det liberale frisind, og på den måde indfører statslig styring? For det er jo faktisk det, man gør.

Jeg synes, det er en meget, meget beklagelig udvikling, som det her er udtryk for, og jeg synes, det er meget, meget beklageligt, at det er en retning, som Venstre kan bakke op om. Det kunne jeg godt tænke mig en kommentar til.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg fornemmer, at Enhedslisten fortolker forslaget en anelse anderledes, end vi gør i Venstre. Vi vil gerne fastholde, at metodevalget i friskolerne med dette lovforslags vedtagelse fortsat er fuldstændig frit, men ligesom vi mener, det er vigtigt, at man i folkeskolen lærer noget fortløbende, at der er en vis form for progression, finder vi det også vigtigt i friskolerne, og et redskab til at sikre det, er jo, at *forældrene* – læg mærke til, hvilket ordvalg jeg benytter her – jo også får nogle instrumenter stillet til rådighed her, ikke af en Bertel Haarder, af en undervisningsminister, men af den skole, som forældrene netop selv har valgt til at undervise deres børn.

Det er skolen, der definerer målene; de definerer, hvornår de skal placeres, de definerer indholdet, og hvad der er særlig væsentligt, er, at når friskolen så eventuelt skal måles af et uvildigt tilsyn fra Undervisningsministeriet, så er det jo med udgangspunkt i netop de mål, som skolen selv har fastsat for sig selv. Det er jo en meget, meget fair og ordentlig og liberal måde at gribe det an på.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det er helt fantastisk. Man får jo en fornemmelse af, at det her lovforslag handler om noget helt andet end det, det i virkeligheden handler om. Man får nærmest en fornemmelse af, når man hører Venstres ordfører, at det her handler om mere frisind og flere muligheder for at gøre tin-

gene på sin egen måde, men det handler jo om præcis det modsatte: Det handler jo om mere statslig styring.

Kan vi ikke få en klar tilkendegivelse af fra Venstres ordfører: Ja, det her handler om mere statslig styring? Den klare melding kunne jeg godt tænke mig fra Venstre ordfører.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jamen det kan Enhedslistens ordfører simpelt hen ikke få af Venstres ordfører i den pågældende situation, for jeg er ganske enkelt ikke enig, og jeg mener mig moralsk bundet af at stå på Folketingets talerstol og derfor tale i hvert fald i overensstemmelse med min opfattelse af tingene.

Min opfattelse er ganske klart, at man netop lærer en hel masse på friskolerne i dag. Vi udtrykker ikke mistillid til friskolerne med dette lovforslag – tværtimod, men vi er bare nødt til at forholde os til en virkelighed, hvor så vel elever fra folkeskolen som fra friskolerne som fra private som fra andre undervisningsformer i dag ikke har lært tilstrækkeligt til, at vi er oppe i nærheden af 100 pct., der gennemfører en ungdomsuddannelse, og det er altså et utrolig vigtigt mål for os.

Derfor har vi med liberale skridt med decentralt fastsatte mål skabt nogle værktøjer til, at skolerne i samarbejde med forældre og forældrebestyrelser kan fastsætte lige nøjagtig, hvad de ønsker at blive målt på, således at forældrene faktisk har et frit valg mellem grundskolen og flere forskellige friskoler.

Jeg er ikke enig i Enhedslistens ordførers udlægning af lovforslaget.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så siger vi tak til ordføreren.

Så er det næste ordfører, og det er hr. Carsten Hansen.

Carsten Hansen (S):

Vi har i Danmark en meget flot og fin friskoletradition, som jo også er grundfæstet i grundloven af 1915.

Samtidig med at vi gerne vil sikre en fælles folkeskole og investere i den, så har vi det også sådan, at alle børn skal have de nødvendige forudsætninger for at deltage, og vi synes i virkeligheden, der foregår meget fremragende arbejde ude i den danske friskole.

Men det har jo vist sig også ved det materiale, der er lagt frem i det her lovforslag, at der er en række problemer på de private grundskoler. Det har vist sig, at tilsynet har været forholdsvist lemfældigt. Der har været skoler, hvor den tilsynsførende i op til flere år ikke har været der, og det har vist sig, at man har valgt folk fra bestyrelser og andre steder.

Vi har jo tidligere – og det vil jeg da godt understrege – sammen med regeringen bakket op om et lovforslag, der ligner det her, men hvor regeringen fik lidt kolde fødder og indgik et nyt forlig med et andet flertal i salen uden om Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti. Nu er man så endelig kommet til fornuft igen og vil stramme en smule op, hvor det er nødvendigt, og jeg vil godt rose regeringen for, at man er blevet fornuftig og har set på, at det altså er nødvendigt, ikke for friskolernes skyld, heller ikke for lærernes skyld, men for børnenes skyld. Der er nemlig nogle børn, der i virkeligheden kommer i klemme her, og vi hører om eksemplerne.

Kl. 17.30

Jeg vil godt understrege her, at jeg tror, at 95 pct. eller mere af friskolerne lever op til de krav, der er stillet i lovgivningen, men det er simpelt hen for at forhindre, at vi kommer ud på et skråplan og ud ad en vej, som ikke er farbar i forhold til de børn, der risikerer at komme i klemme. Der er vi jo enige i, at der skal en kærlig, men fast hånd til for at sikre det, men samtidig skal vi bevare en række af de elementer, som ligger i friskolen. Det er en balancegang imellem, at man skal have en friskole og et valg, og samtidig skal man leve op til det, der hedder at stå mål med folkeskolen. Vi synes, at der på mange områder kan ligge en balance her.

Men vi synes så også, at når nu regeringen har anerkendt, at der er et behov for det, og er kommet tilbage på fornuftens vej, var der måske nogle ting, man godt kunne have gjort lidt bedre.

Med hensyn til det med tilsyn anerkender vi, at der kommer nogle forbedringer til, men vi synes i virkeligheden, at det, som bl.a. Asger Baunbak-Jensen, den tidligere undervisningsdirektør, har talt for, nemlig at vi får et statsligt tilsyn med en pædagogisk sparring, ville være nummer et, for så ville man ikke ende i de problemer, som man risikerer at ende i med det forældrevalgte tilsyn. Det kunne sagtens køres sammen, og det vil vi gerne diskutere med regeringen.

Det er jo sådan, at det har vist sig, at der er kæmpe problemer med at lukke såkaldte friskoler, der ikke lever op til det at stå mål med folkeskolen. Hvad det er at stå mål med folkeskolen, bliver tydeliggjort en smule. Men vi havde gerne set, at det var et statsligt tilsyn.

Derudover synes vi også, at der er et problem, som regeringen fuldstændig undgår i hele den her lovgivning, og det er, at det er så pokkers nemt at oprette en friskole. Der skal nemlig 12 elever til, 25 forældre – ikke forældre, men en kreds af voksne mennesker, for ellers passer det ikke med de 25. Men det er altså frygtelig nemt at oprette en friskole. Vi har set eksempler med en, der efter at have foregrebet sig på et af børnene på en friskole gik ud fra den og så faktisk startede en friskole for sig selv. Det tror jeg også i forhold til strukturreformen bliver et problem, og det spørgsmål vil vi gerne drøfte med regeringen.

Derudover har jeg været inde på i min ordveksling med fru Tina Nedergaard, at når man tager skridtet her og siger, at der skal være en løbende evaluering, så synes vi, det er ærgerligt, at man i virkeligheden ikke kan kvalificere processen med EVA, altså Evalueringsinstituttet, og sige, at her kan man fungere som sparringspartner, og man kan få nogle sammenlignelige resultater.

Jeg vil godt rose det materiale, der er her i lovforslaget, men synes i virkeligheden, at det har været omfattende undersøgelser, man har måttet ind i for at kunne komme til de konklusioner og også for at kunne drage nytte af meget af det fremragende forsøgs- og udviklingsarbejde, der i virkeligheden foregår i vores friskoler. Her synes vi også, at regeringen måske skulle overveje, om ikke det var værd at tage det med. Jeg ved godt, at der kunne være modstand mod det i mange friskoler, men jeg har faktisk været til møder og har talt med dem, og de siger: Jamen vi gør det jo i dag, vi deltager frivilligt. Hvorfor ikke få det sidste med? Det er jo der, vi ved at problemerne er i forhold til det.

Så havde vi gerne set, at man måske havde overvejet at gøre det at stå mål med folkeskolen en lille smule mere håndfast – det med, at det ikke kun var tre fag – for det vil gøre det nemmere i forhold til tilsynsmængden, men det vil også sikre, at børnene fik lært noget mere.

Men alt i alt vil jeg da sige, at det her er et skridt i den rigtige retning. Vi er glade ved, at regeringen er nået et skridt ad erkendelsens vej, og vi vil gerne ind i en dialog, men synes, der

mangler nogle enkelte områder, hvor vi gerne vil diskutere og gerne vil se, om vi kan komme et skridt videre. Vi ser frem til udvalgsbehandlingen og vil også stille en række spørgsmål der.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Ordføreren skal lige blive heroppe; der er en kort bemærkning fra fru Margrethe Vestager.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Nu er det ikke min erfaring, at det ligesom ændrer noget at gå i dialog med Socialdemokratiet om de frie skoler, men jeg vil godt vide, hvad det er, man ligesom baserer på, at de frie skoler har brug for mere evaluering og flere stramminger sådan generelt betragtet.

Som jeg læser lovforslagets bemærkninger, afsnit 1.2.2, hvor der er en oversigt over elevgenemsnit – det er jo ellers sådan noget, som jeg forstår man er lidt imod bliver offentliggjort – så forekommer det mig, at 8,4 er højere end 8,2, for så vidt angår karaktererne i matematik i det seneste år, og at 8,7 er højere end 8,5, resultaterne for henholdsvis folkeskoler og frie grundskoler.

Hvordan er det, man kan begrunde, at skoler, der leverer en bedre faglig præstation end folkeskolen, generelt skal spændes ind i et større pligtapparat af ting, som de skal levere, når det uden det i dag faktisk går godt og man faktisk ved, hvor de konkrete problemer er?

Kl. 17.35

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Det er faktisk sådan, hvis man kigger på de to sprogede, at der ligger man under folkeskolens resultater, de kristne friskoler ligger under, og de såkaldte Ron Hubbard-teoretiske skoler ligger også under på en række felter, og det er jo der, hvor man vil sætte ind for at sikre, at de børn også kommer videre.

Vi kender jo erfaringerne fra København, hvor det er sådan, at en række af de mere fundamentalistiske friskoler, som de hedder i vores sprog herinde, hvor de jo faktisk beholder børnene til 6.-7. klasse, er tre-fire klassetrin under, siger skoleledere til mig. Jeg synes, det er vigtigt at sikre, at de skoler i hvert fald skal stå mål med det, der bliver leveret i folkeskolen. Vi er i hvert fald i Socialdemokratiet meget obs på, at de her børn ikke kommer i klemme i det fremtidige videnssamfund og bliver tabere i det. Det er den ene del af det.

Det andet er, at friskolerne siger til mig og til Socialdemokraterne: Vi deltager faktisk i evalueringssarbejdet, vi deltager frivilligt, hvorfor ikke lade os få EVA ind over, altså Evalueringsinstituttet? Og hvorfor ikke medvirke til, at vi andre, når vi nu bruger så mange offentlige milliarder kroner på det område, kan lære af det, der foregår i friskolerne? Det er også for at sige, at her kan vi måske være med til at drive en proces i forhold til dem, som har en række problemer. Det er det, der er vores bevæggrund.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg kan stadig væk ikke rigtig følge Socialdemokratiets argumentation, for det er jo karakteristisk, at vi netop ved, hvor der er problemer. Det er jo det, der er en del af argumentationen, nemlig at vi faktisk ved, hvad det er for nogle skoler, der er problemer med.

Hvorfor så ikke angribe disse problemer konkret og sørge for, at ministeren sætter ind, hvis man er i tvivl om, hvorvidt skolen lever op til lovgivningen om, at undervisningen skal stå mål med folkeskolens, i stedet for sådan lidt langsommeligt at vente på, at ministeren tager sig sammen til at lave ny lovgivning og trække lidt på fødderne for at spænde samtlige skoler ind i et nyt regime? Hvorfor ikke handle konkret, når den lovgivning, vi har, faktisk viser, hvor problemerne er?

Og lige en ting til: Må jeg ikke få ordføreren til at definere forskellen på frivillighed og pligt? For der lader til at være sådan lidt forvirring om, hvorvidt det ikke bare er to sider af samme sag.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Nu vil jeg starte med at sige, at jeg jo ikke forlanger, at fru Margrethe Vestager skal forstå alt, hvad jeg siger. Sådan er det jo, ikke også? Og det må vi jo tage til takke med. Men når det er sådan, at vi synes, at der skal evalueres i folkeskolen og i de frie grundskoler – og vi har jo været enige om det – så er det jo, fordi det er vigtigt, synes jeg, at vi kan lære af hinanden.

Det andet er med hensyn til de frie grundskoler, som der er problemer med: Det har jo vist sig, både under fru Margrethe Vestagers ministertid og også under fru Ulla Tørnæs', at det er hamrende svært at lukke en friskole. Det kræver, at kommunen er inde over først, det kræver, at ministeriet er inde i et par år og følger undervisningen osv., og i mellemtiden når de der stak-

kels unger altså at miste en stor del af deres skoletid.

Det synes jeg ikke vi kan leve med, det kan vi ikke for børnenes skyld, og jeg synes ikke, at vi kan leve med, at det er så uklart formuleret i lovgivningen, hvad det vil sige at stå mål med folkeskolen.

Der synes jeg faktisk, at det her går et skridt ad vejen. Vi havde gerne set, at man havde strammet yderligere op og havde sagt, at der var en række fag, hvor man faktisk skulle tættere på i forhold til det.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

I forlængelse af hr. Carsten Hansens ordførertale og de deraf afledte bemærkninger fra fru Margrethe Vestager, hvor der er en dialog om fagligheden og niveauerne med udgangspunkt i lovforslagets skala over nogle karakterer, så vil jeg bare spørge hr. Carsten Hansen, om ikke den socialdemokratiske ordfører kan bekræfte, at et af problemerne i dag jo netop er, at mange elever i friskolerne netop ikke benytter sig af afgangsprøverne, og at vi derfor end ikke har generelle karaktergennemsnit at forholde os til i forhold til disse skoler, og at det derfor netop af denne årsag også kan være meget, meget væsentligt, at vi ikke alene får nogle delmål i forløbet, men i høj grad jo også får et slutmål, som sætter en forventning fra samfundets side om, at man som minimum når op på samme niveau, som man gør i folkeskolen.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg vil godt sige, at jeg er dybt imponeret over noget af det arbejde, der foregår f.eks. på Rudolf Steiner-skoler, og deres metoder. Det synes jeg i øvrigt vi måske i forhold til nogle grupperinger i folkeskolen kunne lære af med hensyn til, hvordan vi måske kunne komme videre.

Men derfor er jeg også enig i, at der bør være nogle slutmål med hensyn til, hvad man skal nå, og så er det frivilligt, om man tager de der prøver.

Må jeg så ikke sige, at der er et andet område, som fru Tina Nedergaard ikke var inde på, men som jeg er dybt bekymret over vedrørende de frie grundskoler, og det er faktisk vores børn med anden etnisk baggrund, hvor der for det første ikke er ret mange, der underviser i det som linjefag, og for det andet, at det viser sig, at der har været meget dårlige resultater.

Kl. 17.40

Der tror jeg, at vi i fællesskab kan hjælpe friskolerne med at leve op til kravene, for de undersøgelser, der er fremlagt her, viser jo, at der er et stort problem med hensyn til at tage det alvorligt. Man synes jo faktisk selv fra friskolerne, at det er et stort problem at komme videre ad den vej, men også at finde ud af, hvordan man samarbejder med forældre, hvor børnene har anden etnisk baggrund, og hvor forældrene selvfølgelig også har det.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så siger vi tak til ordføreren og går tilbage til ordførerrækken.

Louise Frevert (DF):

Dette lovforslag har været lang tid undervejs, og der har været mange forskellige forslag til, hvordan man kunne skærpe et tilsyn med friskoler og private grundskoler uden at gribe ind i de frie skolers privatsfære, eller sagt på en anden måde: Det er vigtigt at holde sig for øje, at det er en unik skoleform, som frie og private grundskoler er baseret på, hvor man kan have frihed til at etablere og undervise i en skole og have undervisningsform efter holdninger. Der må vi sige, at dette lovforslag har gjort det på en yderst fin måde.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at Dansk Folkeparti længe har haft et varmt ønske om at stramme op på tilsynet med de private, frie grundskoler. Forhåbentlig vil, når man har nærlæst dette lovforslag, alle kritiske røster forstumme, idet der ikke er nogen grund til at være kritisk over for dette forslags indhold som sådan, tværtimod. Det giver fortsat de frie grundskoler den fornødne frihed til at kunne praktisere deres holdninger, og det er meget væsentligt for Dansk Folkeparti. Desuden giver forslaget en forvisning om og en forsikring til børn og deres forældre om, at det faglige niveau på alle skoler vil være højt.

Netop ved at en fri grundskole kan undervise inden for de rammer, som de selv ønsker, og inden for skolernes grundlæggende frihed, mener jeg, at dette lovforslag har tilgodeset ønskerne om en kombination. Vi må være klar over, at er der ikke en form for tilsyn med de private skoler, kan vi ikke være sikre på, at de børn, der går i landets ca. 470 private skoler, lærer det samme som eleverne i folkeskolen.

Under alle omstændigheder skal det ikke være sådan, at hverken den ene eller anden ka-

tegori af skolebørn skal være hverken bedre eller dårligere stillet end den anden kategori. Er der måske ikke rimelighed i, at børn, uanset under hvilken skoleform de bliver undervist, har en forsikring om, at de efter 9. klasse forlader skolen med en lærdom, som de kan bruge senere hen i livet? Vi må da som politikere være ansvarlige over for at kunne give disse børn og deres forældre den forsikring, at det, de lærer, vil være brugbart senere hen i livet.

Der har været meget snak om, at et skærpet tilsyn med de private, frie grundskoler vil tage friheden fra skolerne til selv at kunne bestemme. Det gør dette lovforslag ikke. Tværtimod kan man stadig have de holdninger, man ønsker. Det eneste, der bliver bedt om, er, at der bliver opsat nogle delmål, således at man kan være sikker på, at børnene inden for en rimelig tidsperiode kan læse, skrive og regne, specielt også set i lyset af, at geografiske forhold kan gøre, at børn skal flytte fra en privat skole til en kommunal skole et andet sted i landet, og der må vi sige, at det er hensigtsmæssigt, at de to skoleformers faglige indhold er samstemmende.

Den anden del, jeg finder væsentlig, er, at vi nu igennem de sidste 3 år har sagt, at det, det drejer sig om, er faglighed og kundskabsindlæring i skolerne.

Men når det så er sagt og jeg nu har redegjort for Dansk Folkepartis store sympati for selve indholdet af lovforslaget, så må jeg nok sige, at vi er en lille smule desillusionerede over, at ministeren ikke har medtaget Dansk Folkepartis ønske om at få en omformulering eller rettere sagt få streget fire linjer i lovforslagets § 1, stk. 1, idet vi havde en helt klar aftale med Venstres daværende ordfører på området, hr. Leif Mikkelsen, om, at det ikke ville være noget problem at sætte et punktum efter ordet folkestyre. Det vil sige, at ordlyden ville være som følger: Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre – punktum.

Det mener vi er rigeligt, idet vi ikke ønsker en decideret parallelisering mellem friskolerne og folkeskolen. Men det er jo ikke ensbetydende med, at vi ikke synes, at indholdet ellers er i overensstemmelse med det, som vi ønsker med at få et skærpet tilsyn med skolerne. Men det her er faktisk det, som vi havde en aftale om med den forhenværende eller den tidligere – lad mig sige det på den måde – ordfører på området, hr. Leif Mikkelsen, og det ville ikke være noget problem.

Kl. 17.45

Jeg synes, det er lidt trist, når vi faktisk med de forudsætninger havde sagt, at vi godt ville sige ja til lovforslaget, hvis man fik sat et punktum efter ordet folkestyre, så vi ikke havde den her såkaldte parallelisering.

Jeg kan også oplyse den nuværende minister om, at undertegnede har sendt et brev over til den daværende minister, fru Ulla Tørnæs, og det er dateret den 3. december, hvor jeg netop anførte, at Dansk Folkeparti – jeg taler på Dansk Folkepartis vegne her – ikke syntes, at det her lovforslag var i overensstemmelse med det, som var vores ønsker, nemlig at det skulle være en parallelisering af folkeskolen.

Så vi har altså store betænkeligheder ved at sige ja til det her lovforslag, når vi nu her har set, at der ikke er sat et punktum efter ordet folkestyre. Men det er forhåbentlig noget, som jeg kan få en tilkendegivelse om fra ministerens side her fra talerstolen, så vi kan tage en konstruktiv dialog om det under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Man griber jo straks lovforslaget for at finde ud af, hvad det er, Dansk Folkeparti vil have taget ud, og det er: »samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.«

Nu var fru Louise Frevert før så bekymret over, at børn, der flyttede rundt i landet, måske opdagede, at niveauet var forskelligt fra landsdel til landsdel, og derfor var det så vigtigt, at man sendte nogle centrale krav.

Hvad nu med de her krav, når børnene flytter rundt? Synes fru Louise Frevert og Dansk Folkeparti, at det er fuldstændig ligegyldigt, og at man der ikke behøver at leve op til nogle fælles normsæt fra landsdel til landsdel? Der må man gerne gøre, som man vil. Der må man gerne stikke børnene nogle andre ting i hovedet end de her meget væsentlige punkter, der står her.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg kan bare ikke forstå, hvorfor vi skal have sådan en langhåret diskussion af det her. Hvorfor kan man ikke i stedet for – ligesom man har gjort i bekendtgørelsen dateret den 5. juli 2004, hvor man netop ikke har taget det med – lade være med at tage det med? For i selve bekendtgørelsen, som er dateret for et halvt år siden, står

der nemlig nøjagtig, at skolerne skal forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.

Jeg mener, at det da må være i demokratiets ånd, som vi her taler om, netop at give skolerne den frihedsret til selv at kunne vurdere, sådan at vi ikke skal ligge under for menneskerettigheder og ligestilling mellem kønnene i en formulering i en paragraf. Det er fuldstændig unødvendigt i denne her sammenhæng, for det indgår i det almindelige dannelsesgrundlag hos friskolerne.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg er sådan set ikke selv så begejstret for, at man centraliserer kravene til friskolerne. Det er ikke det ærinde, jeg er ude i. Jeg er bare ude i at undersøge, hvad det er, Dansk Folkeparti ønsker at få harmoniseret, og hvad de ikke ønsker at få harmoniseret. Jeg kan forstå, at menneskerettigheder og ligestilling mellem kønnene ikke under nogen omstændigheder skal harmoniseres. Er det rigtigt forstået?

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Hvordan det bliver forstået, bliver jo for fru Pernille Frahms egen regning. Det, som vi i Dansk Folkeparti mener, er, at vi ikke behøver at have en form for 68-omklamring lige netop af friskolernes egen frihed til at kunne vælge. Der er desværre ikke flere spørgsmål, der kan stilles fra fru Pernille Frahms side, men hele det her ordvalg er jo en reminiscens fra den blå betænkning.

Selv om man på en eller anden måde har legaliseret menneskerettighederne i en lov af 1992, så mener vi ikke, at det er relevant overhovedet at skulle tage det med ind i den her diskussion – specielt ikke, når vi taler om friskoler og det heller ikke er implementeret i bekendtgørelsen.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Det synes jeg er meget interessant: at man har en dyb bekymring på det faglige område, men at man ikke på samme måde synes, det er vigtigt, at eleverne ved, hvad det er, der er fundamentalt og gældende dansk lovgivning. Det er jo fuldstændig rigtigt, at menneskerettighederne er en del af dansk lovgivning og dermed en del af dansk ret.

Men er det her et synspunkt, som man vil strække længere, så man også mener, at det ikke er relevant for folkeskolens elever at have en vi-

den om, hvad det er for nogle menneskerettigheder, de faktisk selv som personer er bærere af i forhold til staten, i forhold til andre mennesker?

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg pointerede jo lige netop i min ordførertale, at vi ikke ønskede en parallelisering af folkeskolen, så lad os nu holde os til det lovforslag, som vi diskuterer her i dag. Jeg siger, at det ikke er indholdet som sådan, vi opponerer imod. Vi opponerer imod omklamringen i ordlyden her i § 1, stk. 1, 4. pkt. Det er det, jeg opponerer imod.

Kl. 17.50

Vi skal heller ikke begynde at klandre åndsfriheden i Danmark. Vi har en åndsfrihed her til lige nøjagtig ikke at trænge ind på de holdninger, som en friskole kan blive etableret under. Det er det, der er væsentligt for os i Dansk Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

I givet fald forstår jeg ikke, hvordan Dansk Folkeparti kan støtte forslaget, for det står jo meget omhyggeligt i bemærkningerne, at man ikke kan drive skole, hvis man mener, at manden er kvinden overlegen. Selv om man bibringer eleverne principperne for ligestilling osv. osv., må man ikke drive en skole på det grundlag. Det synes jeg alligevel er tankevækkende, når man bemærker ordførerens optagethed af, at der skal være en holdningsmæssig frihed i den måde, som skolen drives på, og når det står eksplicit i bemærkningerne, at man ikke kan drive en skole, hvis det er ens grundindstilling, at manden er kvinden overlegen.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Det, som jeg hele tiden har sagt, er, at den ordlyd, der står her i § 1, stk. 1, 4. pkt., og det, der relaterer til det i lovforslagets bemærkninger, selvfølgelig vil være gældende fra samme udgangspunkt og samme synspunkt. Så det er klart, at det er noget af det, som jeg bliver nødt til at diskutere senere med ministeren hvad man har tænkt sig at gøre ved, sådan at det ikke eksplicit er en del af lovforslaget, men at man får indarbejdet det i helheden i selve lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil gerne stille ordføreren et spørgsmål, der er i forlængelse af hendes egen tale, idet jeg vil spørge: Er ordføreren ikke enig med mig i, at det, sagen drejer sig om, er, at den sidste del af formålsparagraffen er en rent ideologisk bestemmelse, hvor frihed og folkestyre for så vidt er en negativ bestemmelse – det fastsætter altså, hvilke ting der ikke må overtrædes – hvorimod positivt at tale om en bestemt ideologisk holdning netop er ensbetydende med at binde en friskole til en ideologisk formålsparagraf, som ophæver åndsfriheden? Jeg vil spørge fru Louise Frevert, for jeg ved for så vidt godt, hvad svaret er: Er det ikke lige præcis den sontring, der er afgørende i det spørgsmål?

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Lad mig sige det på denne måde: Det, der er væsentligt for Dansk Folkeparti, er netop, at man skal bevare åndsfriheden til selv at kunne vælge det, som skal være en friskoles grundholdning. Det kan faktisk ikke siges mere klart her oppe fra talerstolen.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så siger vi tak til ordføreren og går over til næste ordfører. Det er fru Carina Christensen.

Carina Christensen (KF):

For os Konservative er det af afgørende betydning, at vi har et højt fagligt niveau i vores grundskoler, og at alle børn får et solidt fagligt fundament for fortsat uddannelse og beskæftigelse. Vi er også meget optaget af at sikre en god integration.

Vi er grundlæggende meget tilfredse med den danske skoletradition, som gør, at vi har mulighed for at have frie skoler, og derfor ønsker vi også at bevare og værne om friskolerne. Som samfund har vi dog en pligt til at sikre, at alle børn i det her land bliver undervist på et højt fagligt niveau. Vi skal også sikre, at alle børn, der forlader vores skoler, kan læse, regne og skrive – modsat af, hvad PISA-undersøgelsen jo desværre har vist.

Når det handler om de frie skoler, må opgaven nødvendigvis være at finde balancen mellem det frihedssøgende, der ligger til grund for de frie skoler, og samfundets grundlæggende krav til uddannelse og tilsyn. Den balance mener vi faktisk er fundet med det her lovforslag.

Målet er at øge kvaliteten af undervisningen i friskolerne. Vi mener, at forældrene og eleverne nu får mulighed for at få indsigt både i indholdet og kvaliteten af den undervisning, der foregår på skolen. De får også mulighed for at følge med i, om deres barn tilegner sig de nødvendige færdigheder og får den undervisning, der er behov for.

Vi mener også, det er en hjælp til skolerne. De undgår nemlig at havne i en situation, hvor der er tvivl om, hvorvidt deres undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Nu får de noget meget konkret at forholde sig til. Også forældrekreftens tilsyn med friskolerne bliver nemmere, når de også får helt konkrete mål og planer at forholde sig til.

Vi glæder os over, at vi nu også stiller krav om, at det ikke kun er skolelederne, men også både lærerne, bestyrelsesmedlemmerne og de forældrevalgte tilsynsførende, der skal beherske dansk i skrift og tale. Det skal i hvert fald ikke være sproglige barrierer, der forhindrer dem i at udføre deres arbejde ordentligt og rigtigt.

Det er også kun naturligt, at vi nu stiller krav om, at de forældrevalgte tilsynsførende skal have faglige og pædagogiske forudsætninger, som gør, at de er i stand til at varetage tilsynet med undervisningen på grundskoleniveau.

Alt i alt ser vi frem til, at vi med det her lovforslag øger kvalitetsniveauet i de frie grundskoler, og derfor kan vi støtte forslaget.

Kl. 17.55

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Nu har jeg ingen forventning om, at den konservative ordfører skulle have et værdigrundlag, der sådan fremhævede frihedstraditionen ved den danske friskolelov, så derfor er det ikke i den retning, mit spørgsmål vil gå.

Hvor i PISA-undersøgelsen kan jeg se, at børnene ikke kan læse, regne og skrive, når de forlader de frie skoler? Det er det ene spørgsmål, og som det andet, lidt bredere spørgsmål, er: På hvilket grundlag baserer ordføreren sin kritik af friskolernes undervisning?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Fru Margrethe Vestager henlede faktisk selv lige før opmærksomheden til lovforslaget, hvor der jo netop var en oplistning af niveauet i de kristne friskoler, i de tosprogede friskoler og i

Hubbard-friskolerne, og hvor vi kan se, at der er et problem. Niveauet ligger under, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Det tager vi i hvert fald meget alvorligt – jeg ved ikke, hvad man gør i Det Radikale Venstre. Vi mener ikke, at det er acceptabelt, at der er børn, der forlader enten folkeskolen eller friskolerne med et fagligt niveau, der ikke er holdbart og dermed ikke sætter dem i stand til at videreudanne sig og træde ind på universiteterne osv. Det er vigtigt, at de har de nødvendige færdigheder, og derfor er vi meget optaget af at sikre det højeste mulige faglige niveau, og det mener vi altså dette lovforslag kan bidrage til.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Betyder det, at ordføreren mener, at man, hvis man på en kristen friskole har et snit på 7,9 i stedet for 8,2 på en folkeskole, dermed har fraskrevet sig muligheden for at tage en videregående uddannelse? Mener ordføreren, at en skoles resultat kan bedømmes på, hvorvidt der er en forskel på 0,3 i det karaktergennemsnit, som skolen udfolder, og er ordføreren klar over, hvor mange af de forskellige typer af skoler her der findes? Det er nemlig et meget stort flertal af de skoler, der drives under den her lovgivning, der er frie grundskoler, og det er den kategori, der kommer ud med det bedste resultat her.

Så glemte ordføreren at fortælle mig, hvor i PISA-undersøgelsen jeg kan se, at man ikke lærer at læse og skrive og regne på de danske friskoler, sådan som ordføreren udtrykte det i sin ordførertale.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Altså jeg vil gerne fremhæve, at de frie grundskoler rent faktisk har nogle meget flotte tal i den test, jeg står her med, og som kan ses i lovforslaget, og det er jo et tegn på, at der er mange frie grundskoler, der gør det rigtig godt, og det skal vi selvfølgelig være glade for.

Men omvendt ved vi jo også, at der er nogle friskoler, som ikke gør det så godt, og som ikke har det faglige niveau, vi kunne forvente. Vi har den holdning, at bare én elev, der bliver tabt på gulvet, altså er en for meget. Vi skal så vidt muligt sikre, at alle elever, uanset om de går i folkeskolen eller i en fri grundskole, opnår et fagligt niveau, så de kan klare sig videre i samfundet.

Det har vi altså mulighed for at opnå nu ved at lave nogle slutmål og ved at lave nogle del-

mål, så vi gradvis følger eleverne igennem deres uddannelsesforløb, også i den frie grundskole. Derfor ser vi faktisk frem til vedtagelsen af det her lovforslag. Men det er ingen kritik af de mange frie grundskoler, der jo trods alt gør det rigtig godt i dag.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg mener, at den radikale ordfører sår lidt tvivl om, hvad det egentlig er, der fremgår af lovforslaget. Det er jo netop ikke et gennemsnit for alle elever, der måtte frekventere frie skoler, private skoler osv. Det er de skoler, der har haft besøg af Undervisningsministeriet, og som er blevet kigget nærmere efter i kortene.

Derfor vil jeg gerne spørge den konservative ordfører, om ikke det er korrekt, at – når man som V og K i denne her sag også slutter op om det her forslag – det jo ikke kun er baseret på PISA-undersøgelsen, men jo også den kendsgerning, at alt for mange unge uanset skolemæssig baggrund netop ikke får en ungdomsuddannelse og i den sammenhæng kan man jo ikke kun basere det på PISA-tal, men på simple fakta.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Det kan jeg fuldt ud bekræfte. Lovforslaget indeholder jo netop den redegørelse for det samlede tilsyn, som man har foretaget fra Undervisningsministeriet på de danske friskoler, og det har vist sig, at niveauet ikke er tilfredsstillende på en række områder, som jeg i øvrigt listede op. Så det er jeg helt enig i: Det, vi ser, er ikke godt nok alle steder, og det skal vi sikre at det bliver i fremtiden.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så går vi over til næste ordfører, og det er fru Margrethe Vestager.

Margrethe Vestager (RV):

Jeg synes, det er interessant at se, hvor meget de ordførere, der står bag fremlæggelsen af det her lovforslag, har brug for at hjælpe hinanden i sagen. Det tilskriver jeg, at vi er tidligt i samlingen, så det har været svært at forberede sig ordentligt.

Lovforslaget, som vi behandler i dag, er uhyre principielt. Jeg vil først gerne sige lidt om lovforslagets indhold for derefter at sige noget om det, som det er vores vurdering at forslaget viser.

Efter lovforslaget præciseres de frie grundskolers såkaldte frihed, nemlig at de er frie inden for lovens rammer. Denne såkaldte frihed efterfølges af ti nye skalbestemmelser. Skolen skal udarbejde slutmål. Skolen skal udarbejde undervisningsplaner og fastsætte mål. Skolen skal regelmæssigt underrette forældre og elever om udbyttet. Skolen skal foretage løbende evaluering. Skolen skal regelmæssigt evaluere den samlede undervisning. Skolen skal lave en plan for evalueringen. Skolen skal offentliggøre slutmål, delmål, undervisningsplaner, resultater og så fremdeles på skolens hjemmeside.

Skolens hele frihed og skolens hele virke bliver spundet ind i en så lang række af bestemmelser, at man må sige, at det også bliver bestemmende for skolens evne til at drive skole. Og det, som vi diskuterer i dag, er ikke statens helt legitime ret til at stille krav, når der følger store offentlige bevillinger med. For der stilles krav i dag. Og det, som vi drøfter, er heller ikke den gode stats varetægelse af barnets tarv over for dets forældre.

Det har vi hørt meget om i dag, om, hvordan denne kreds af danskere, som har det privilegium at være valgt til Folketinget, på den måde må træde i karakter over for den uforsvarlighed, man må forstå der udfoldes over for børn i Danmark.

Det er en legitim ret at stille krav til de frie skoler, for undervisningen skal stå mål med folkeskolens, og skolerne modtager store offentlige beløb. Og derfor bliver der stillet krav, og derfor bliver der ført tilsyn. Det Radikale Venstre har medvirket til, at disse krav stilles, vi har selv formuleret en lang række af dem. Det, der reelt er på spil, er borgernes frihed og den tillid, man må nyde som borger og forældre i et land som Danmark.

For det, som jo er postulatet her, er, at staten tilsyneladende ved bedre end forældrene, hvad der er barnets tarv i forhold til skolegang, til læring, til demokratisk sindelag, en tænkning, som man ellers må hente inspiration til helt andre steder end i Danmark.

Men i realiteten, når man går de såkaldte fakta efter, er der ikke noget, der tyder på, at man ikke kan have tillid til de forældre, der sender deres børn på friskole, tværtimod. Og derfor er lovforslaget ikke en ny og bedre balance mellem forældres rettigheder og barnets tarv. Der er noget helt andet på spil.

Lovforslaget er en ny holdning til forholdet mellem staten på den ene side og børn og forældre på den anden. Det er måske forestillingen om den udlevede frihed, der provokerer for meget. De skal ikke tro, at de ved bedre. Men det, som jo er kernen i det, er, at den nuværende lovgivning faktisk viser os, hvor problemerne er, sådan at vi kan gå konkret efter dem og forsøge at løse dem.

Det er ikke nogen overraskelse for mig eller for Det Radikale Venstre, at De Konservative støtter den her lovgivning. Det er bestemt heller ikke nogen overraskelse, at Socialdemokratiet støtter den her lovgivning. Den grundlæggende overraskelse er, at det er Venstre, der fremsætter dette lovforslag. At Venstre på den måde grundlæggende gør det, som nogle friskoler kalder, at man indfører det tætteste, man kommer på en folkeskole, man kan betale for, fordi de vurderer, at realiteten er, at det, man indfører her, er en folkeskole med betaling til.

Og det, som man yderligere jo i sagens natur er dybt skuffet over, er det fravær af dialog, der har været om de såkaldte problemer. Det er det fravær af dialog, der har været om forslaget. Det er det fravær af opfyldelsen af løftet om dialog, som er fulgt efter forslagets fremskaffelse.

Så sent som i Balle, da 1.100 mennesker var samlet, lovede den daværende Venstreordfører – for ministeren kunne nemlig ikke ulejlige sig med at møde 1.100 kritikere af hendes lovforslag – at der ville være en dialog om forslaget. Den dialog synes at have været ikkeeksisterende, på trods af at mange, mange Venstrefolk i valgkampen har gentaget dette løfte.

Det første, der sker, efter at regeringen tiltræder, er, at lovforslaget genfremsættes principielt i samme form, som det tidligere var fremsat i.

Vi håber meget fra Det Radikale Venstres side, at den nye undervisningsminister vil besinde sig på sit grundlag og sammen med os være med til konkret at løse de problemer, der måtte være i friskolesektoren sammen med de andre frihedspartier, der måtte være tilbage i Folketinget.

For der er stadig væk enkelte partier i Folketinget, der tror, at man kan have tillid til, at borgerne faktisk vil løse opgaverne inden for de rammer, som staten legitimt stiller, i stedet for i et spind af krav og tilsyn, som dette lovforslag indebærer. Det Radikale Venstre kan ikke støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil godt stille et spørgsmål som den, der i en menneskealder har kæmpet for familiens frihed og ansvar til selv at opdrage deres børn, dvs. imod statens forsøg på at overtage børnene eller behandle børnene. Jeg vil godt stille fru Margrethe Vestager det spørgsmål i anledning af, at hun taler meget om, at dette er en forrykkelse af forholdet mellem stat og familie, at staten trænger ind i det, der angår familiens private forhold: Er fru Margrethe Vestager ikke enig med mig i, at når der i grundlovens § 76 tales om undervisningspligt, så er der dermed angivet et »skal«, som naturligvis betyder, at staten er berettiget til, idet den giver forældrene frihed til selv at undervise børnene, at sige skal, dvs. forlange en dokumentation for, at undervisningen er i overensstemmelse med det, der i øvrigt kræves i folkeskolen?

Er det kort sagt, når man taler om undervisningspligt, ikke ensbetydende med, at der lyder et »skal«, og er et »skal« i forhold til undervisningen nogen som helst krænkelse af forældrenes opdragelsesmandat? Det synes jeg ikke. Mener fru Margrethe Vestager ikke det samme som jeg?

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg har tidligere under behandlingen i dag med stor undren lyttet til hr. Søren Krarups spørgsmål til sin egen ordfører bl.a. i forhold til netop det her felt, for det er ikke det, vi diskuterer i dag. Vi diskuterer ikke, om børn har undervisningspligt. Vi diskuterer ikke, om de har en ret til at få en faglig ballast. Vi diskuterer ikke, om det er rigtigt og godt at lære børn noget. Alle disse selvindlysende ting er ikke til diskussion.

Det, der er til diskussion, er, på hvilken måde staten skal overtage det ansvar, forældrene har, for at undervisningspligten opfyldes. Og det er det, der sker med dette lovforslag. Det, der sker med dette lovforslag, er, at staten går ind og regulerer, på hvilken måde forældrene, der er ansvarlige for skolen, skal udøve det ansvar, for man giver en lang række skalbestemmelser, som rækker langt, langt, langt ud over det »skal«, der ligger i grundloven.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg er fuldstændig uenig. Jeg mener, fru Margrethe Vestager læser loven, som Fanden læser Bi-

belen. Denne lov handler om kundskabsoplysning, den handler om krav til de frie skoler med hensyn til kundskaber, og det er og bliver ikke nogen krænkelse af nogen form for åndsfrihed. Det er efter min mening, fordi Det Radikale Venstre ikke som vanlig er i stand til at sondre imellem, man kan sige det konkrete og det abstrakte.

Der er ikke tale om, at man anfægter forældrenes frihed ved at stille krav om, at en friskole naturligvis skal leve op til kravet om undervisningspligt, og det vil sige dokumentere, at børnene lærer noget, også selv om man i en situation, som jo er lidt vanskelig i dagens Danmark, må gribe til lidt mere udstrakte midler, men det er stadig ikke noget, der krænker åndsfriheden, for det har kun med kundskaber at gøre.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Det er hr. Søren Krarups vurdering, at lovforslaget kun vil have betydning for det kundskabsmeddelende. Heri er jeg uenig, bl.a. fordi det kundskabsmeddelende kan foregå på en mangfoldighed af måder og i en mangfoldighed af former, og der er forskellige traditioner, der er forskellige pædagogiske tilgange, der er mange måder at gøre tingene på.

Den måde, som er foreskrevet i forslaget med lov, delmål, evaluering og så fremdeles, er at lægge en ramme ned over det, der foregår, som jeg vurderer vil være hindrende for en lang række af de ting, som man ønsker at gøre på de frie skoler, sådan som de findes i dag. Det er ikke noget, Det Radikale Venstre står alene med, det er noget, som deles i en lang række kredse, hvor man har en anden bekymring i forhold til skolesektorens fremtid.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

For ligesom at blive i hr. Søren Krarups terminologi fra de af Dansk Folkepartis repræsentants stillede spørgsmål til mig efter min ordførertale, og hvis man ligesom siger, at friheden går på holdning, men at der jo ikke er fuld frihed til at undlade at bibringe eleverne færdigheder, og fru Margrethe Vestager så forestiller sig en muslimsk familie, hvor forældrene vælger at sætte deres barn i en muslimsk skole, altså vælger ud fra holdning, er det så ikke bekymrende for fru Margrethe Vestager, at man dermed kan komme til at fravælge kundskaberne, for så vidt at der ikke er nogen krav til, hvilket slutmål en sådan elev skal nå frem til?

Kl. 18.10

Altså, under sin tro vælger familien en skole ud fra tro og holdning, men må så derefter muligvis give køb på kundskaber, for så vidt at forældrene ikke har fået stillet nogen værktøjer til rådighed, så de løbende kan være med til at vurdere, om deres barn lærer tilstrækkeligt i den pågældende skole, altså, at det bliver et valg. Mener fru Margrethe Vestager ikke, at det i sig selv er bekymrende også fra et friskolesynspunkt, for så fratager man jo det regulære frie valg fra forældrene, hvis det kan blive et valg mellem holdning og kundskaber?

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg tror, at en af grundene til, at vi har svært ved at diskutere det her, er, at jeg grundlæggende ikke har den opfattelse, at det at sætte sit barn i en friskole er det samme som at vælge, at det ikke bibringes færdigheder. Altså, jeg kan simpelt hen ikke begribe den tilgang, som visse af ordførerne har her i dag, nemlig at det her handler om, at nogle vil lade være med at sikre, at deres børn lærer noget. Og jeg er fuld af undren over for ideen om, at det kun er ved dette lovforslag, at forældre kan forholde sig til, om deres børn lærer noget, hvis de går i en friskole, for det gør jo, at de sidste 150 års friskoletradition bliver sat i et lidt mærkeligt lys.

Som fru Tina Nedergaard selv tidligere gjorde opmærksom på, er der medlemmer af Venstres gruppe, som har gået i friskoler, og derfor må man jo kunne tillade sig at antage, at de er blevet bibragt kundskaber i hvert fald i en sådan grad, at de har kunnet få vælgernes opbakning til at sidde i Folketinget.

Derfor tror jeg, at diskussionen er på et helt forkert sted, for ingen af ordførerne fra regeringspartierne eller lovforslaget danner basis for, at man kan sige, at de frie skoler som helhed ikke bibringer eleverne kundskaber eller gør, at en forælder ikke kan opfylde undervisningspligten ved at sætte sit barn i en friskole. Derimod siger man: Fordi vi ved qua den nuværende lov, at der er problemer på visse skoler, som vi er i gang med at løse, så skal alle skoler spinde ind i det her.

Det er det, der er grundproblemet, nemlig at man ikke ønsker at løse problemer konkret, men i stedet for ønsker at spænde en hel sektor foran en vogn. Det handler om, at kun ud fra den måde, vi kontrollerer tingene på, må vi antage, at

ting kan kontrolleres, i stedet for at stole på, at folk, forældre, faktisk tager ansvaret på sig.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg håber da, at fru Margrethe Vestager er fuldt bevidst om, at kontrollen, som altså fru Margrethe Vestager kalder tilsynet – kontrol og tilsyn sættes der lighedstegn mellem – først kommer i effekt i det øjeblik, at den af forældrene valgte tilsynsførende eller andre gør opmærksom på, at der jo netop er faglige problemstillinger i skoler. Det kræver altså problemer, før man udsættes for nogen former for kontrol.

Jeg skal bare spørge fru Margrethe Vestager om, hvad det nøjagtig er, der er et problem, ved at man sætter et slutmål for friskolernes arbejde, som betyder, at vi fra samfundets side sætter en forventning om, at når man har gået i friskole i 9 år, så kan man honorere de samme faglige krav, som man kan, når man har gået i folkeskolen. Hvad er det nøjagtig, der er problemet i denne forventning fra et tilsyneladende flertal i det danske Folketing?

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Det, som jeg synes må være forvirrende for dem, der støtter lovforslaget, er, at det her skulle være noget nyt. Det står i grundloven, at opfyldelse af undervisningspligten forudsætter, at undervisningen står mål med folkeskolens. Det vil sige, at det i 150 år har været gældende, at undervisningen skulle stå mål med folkeskolens. Derfor er det ikke noget nyt. Men det er noget nyt, at der stilles et formkrav til det.

Jeg synes, at det er meget, meget fantasiløst og, med al respekt i øvrigt, viser mangel på indsigt, hvis ikke man tror, at formkrav gør en indholdsmæssig forskel, for det er typisk sådan, at hvis man skal møde et givet formkrav, så vil man også kunne tilrettelægge tingene på en given måde. Og det synes jeg er indsnævrende for den måde, vi tænker det her på, fordi det jo i grundloven er nedfæstet, at undervisningen skal stå mål med det.

Derfor synes jeg, det er uambitiøst at tilkendegive, at det kan man så kun forholde sig til, hvis det er sådan, at man opfylder de samme formkrav, som er gældende i folkeskolen.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg undrer mig, når fru Margrethe Vestager siger, at forholdet mellem kundskaber og holdning slet ikke er til diskussion. Jamen hvem bestemmer, hvad der er til diskussion? Der skal jo mere end en til at diskutere og også mere end en til at afgøre, hvad det egentlig er, der er til diskussion. Når Det Radikale Venstre siger, at evalueringerne er en knægtelse af åndsfrigheden i friskolerne, og vi så gør opmærksom på den sondring, så er det jo til diskussion.

Kl. 18.15

Fru Margrethe Vestager siger nu her, at der skal være plads til en mangfoldighed af måder og former, og det tror jeg ikke vi kan blive uenige om. Til friheden i friskolen hører også metodefrihed. Men det, som skal evalueres, er jo heller ikke metoden, metoden er jo mellemregningen. Det, der skal evalueres, er jo det færdige resultat, kort sagt: Har eleven lært noget, har eleven lært tilstrækkeligt? Om det er indlært på den ene eller den anden måde, efter den ene eller den anden pædagogiske metode, må sådan set være evalueringen fuldkommen ligegyldig. Det afgørende er: Står barnets kundskaber mål med de kundskaber, man må forlange, og det er altså dem, der forlanges i folkeskolen.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Efter hr. Langballes indlæg, for jeg registrerede nemlig ikke noget spørgsmål, vil jeg godt sige, at når jeg ikke mener, det er til diskussion, om børnene skal lære noget, så er det, fordi jeg betragter det som en selvindlysende ting. Forslaget her slår ikke fast, at børnene skal lære noget nu i modsætning til tidligere. Det er en del af hele ideen med at gå i skole, og derfor vil jeg gerne have den falske præmis ud af diskussionen, at det, vi diskuterer her, er, at børn nu skal til at lære noget på de frie skoler. For jeg mener, det er en falsk præmis. I givet fald må man udtrykke, synes jeg, sin kritik af de frie skoler noget klarere og noget bedre funderet, end det sker i øjeblikket.

Derfor synes jeg, vi skal tage en diskussion om, hvad effekterne på friheden til at drive skole på en mangfoldighed af måder så er af det her lovforslag, på en mangfoldighed af metoder, i forskellige tempi i forhold til folkeskolen, i stedet for at postulere, at det her er en diskussion om, hvorvidt børnene skal lære noget eller ej. For jeg tror ikke, man kan finde nogen i dette

rum eller uden for det for den sags skyld, der vil være uenige i, at børnene selvfølgelig skal lære noget, når de går i skole, uanset hvilken skoleform forældrene har valgt til dem.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg synes, det her er en dialog, som med Karen Blixens udtryk er noget midtpunktflyvende. Jeg har ikke på noget tidspunkt sagt, og det hører jeg heller ikke nogen andre gøre, at på de frie skoler lærer man ikke noget, og at det skal man nu til at i gang med. Det er der dog vist ikke nogen der har påstået.

Evalueringen skal jo undersøge, om det i alle tilfælde sker, og at der er tilfælde, hvor det ikke sker i tilfredsstillende grad, er vi vist alle sammen enige om. Derfor synes jeg, der er noget urimeligt ved at stille det sådan op.

Det, vi har gjort opmærksom på, er, at der ikke er noget indgreb i åndsfriheden forbundet med, at man kræver ganske bestemte kundskaber. Og for at kræve dem, må man undersøge dem. Men der er noget indgribende i åndsfriheden ved, at man presser en bestemt ideologisk holdning ned over friskoler, bl.a. at de skal undervise børn i menneskerettigheder. Fru Margrethe Vestager og jeg kan have vores mening om menneskerettigheder. Det er ikke sikkert, at vi skal påtvinge de frie skoler den.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Efter hr. Langballes andet indlæg – og heller ikke denne gang hørte jeg noget spørgsmål – vil jeg sige, at det, som jo er det fine ved den nuværende lovgivning, netop er, at vi ved, hvor der er problemer, fordi den faktisk virker. Der er så en lang række ting, der skal opfyldes i forhold til, hvilke sanktioner man kan udfolde, for at undervisningen bliver bedre, men pointen er jo netop, at vi qua den nuværende lovgivning faktisk ved noget om det her. Der kan iværksættes et skærpet tilsyn, og der kan ske forbedringer, og i sidste ende må man tåle den yderste sanktion og få frataget tilskuddet.

Der er bare ikke nogen, der har sandsynliggjort, at der er behov for lovforslag af den her type for at skærpe den faglige profil i de frie skoler som helhed. Der er kort sagt ikke proportioner imellem det, man påstår er problemet, og det her væsentlig dybe og i forhold til metodefriheden og i forhold til friheden til at tilrettelægge tingene grundlæggende principielle ind-

greb i den her diskussion. Jeg synes, det er beklageligt, at vi ikke kan få den diskussion, men at der bare henvises til, at man da må tåle hvad som helst, medmindre man vil puttes i skuffe med nogen, der tilsyneladende ikke er så interesseret i, at børnene lærer noget. Det er det, jeg synes er den falske diskussion, og den vil jeg godt bede om at vi kommer væk fra.

Kl. 18.20

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg kan forstå, at ud fra det her lovforslag ønsker fru Margrethe Vestager overhovedet ikke at indgå i en dialog omkring nogen af de foreslåede måder at kunne evaluere på. Så vil jeg bare spørge helt konkret: Hvordan har fru Margrethe Vestager så tænkt sig at kunne måle børnenes kundskaber?

Det er jo meget diffust at tale om, at det står der i den nuværende lovgivning, og at man kan gøre sådan og sådan, men her er der jo decideret beskrevet nogle metoder, hvormed man vil være i stand til at måle børnenes kundskaber. Er det ikke fair over for børnene, at de har den samme tilgang til uddannelse senere hen i livet, uanset om de har gået på en privat grundskole, eller de har gået på en folkeskole? Det må være det, der er det primære. Det må være, hvad børnene kan, når de kommer ud, nemlig slutmålet. Det er det, vi diskuterer i denne her forbindelse.

Hvad er det så konkret, fru Margrethe Vestager ønsker at kunne gøre? Er det måske i virkeligheden slet ikke noget?

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg tror, at der, hvor vi grundlæggende går fejl af hinanden, er i vurderingen om, hvorvidt det skal have konsekvenser, hvis man som forældre træffer det valg, at ens børn skal gå på en fri grundskole. For jeg mener, at det må have konsekvenser, at man træffer det valg.

Den gode moderstat skal ikke komme farende og sige: Selv om du har truffet et valg, som gør, at du ikke vil have dine børn i folkeskolen, så kommer vi alligevel og stiller de samme målepinde til rådighed, som om dit barn gik i folkeskolen.

Jeg mener, det må være forældrenes ansvar at forholde sig til, hvad børnene lærer, og i hvilken hastighed de lærer det, og om der skal stilles ting til rådighed, som gør, at børnene måtte lære ting på en anderledes måde. Man påtager sig et

ansvar, når man træffer et valg om at sætte sine børn i en fri skole.

Derfor er hele vores forestilling om den frie skole og det ansvar, man har som forældre i forhold til undervisningspligtens opfyldelse, anderledes end det, jeg fornemmer fru Louise Frevert har som grundlag i forhold til behandlingen af det her lovforslag. Vi mener ikke, det her er et spørgsmål om, at den gode stat skal varetage børnenes tarv over for de slemme forældre.

Jeg tror sådan set grundlæggende på, det er vigtigt, at forældre holdes fast på, at de har en grundlæggende forpligtelse til at stå inde for det valg, de træffer i forbindelse med børnenes skolegang. For det er en helt principiel ting at træffe det valg, ligesom man må være ansvarlig for, at når børnene sættes i folkeskolen, så kan man selvfølgelig også være sikker på, at der så vil blive givet dem en undervisning, der gør, at de kan leve op til det, der står i folkeskolelovens formålsparagraf.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Så vidt jeg kunne forstå, har vi da alle sammen været enige om, at det, som er udgangspunktet i det her lovforslag, jo ikke er at gå ind og angribe hele fundamentet i friskoleloven, netop holdningen, og det at kunne etablere en friskole baseret på den holdning, som friskolen blev etableret på. Det er ligesom det, der er hele pointen i det. Det er der jo ikke nogen af os der overhovedet har lyst til at klandre på nogen måde.

Det, som jeg så kan være bange for, er, at det frie valg i denne her forbindelse efterhånden kommer til at gå ud over børnene, og det er jo ikke en konsekvens for forældrene. Nu taler fru Margrethe Vestager, som om det ville være en konsekvens for forældrene. Det er da så sandelig en konsekvens for børnene, hvis de kommer ud efter endt skolegang på en privat, fri grundskole og ikke kan noget som helst. Det er måske lige overdrevet nok, men i hvert fald ikke kan det, som ville stå mål med folkeskolen, og det synes jeg er bekymrende.

Så stadig væk: Hvad er det konkret, fru Margrethe Vestager så vil have af evaluering og metoder i det skole regi, som vi taler om her? Eller fru Margrethe Vestager vil måske slet ikke gøre noget som helst?

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg tror, det er helt afgørende at gøre sig klart, at det for Det Radikale Venstre er vigtigere, at forældrene forholder sig til den undervisning, børnene får, og til det, børnene lærer, end det er, at fru Louise Frevert gør det, og at jeg gør det. Det er det grundlæggende.

Vi har ikke en forestilling om, at det er særlig kvalificerende, at den gode stat, må man forstå den er, forholder sig til, hvad det er, børnene lærer, men derimod, at forældrene fastholdes på det ansvar, man pådrager sig, når man vælger at sætte sine børn i en fri skole.

Når det er sagt, vil jeg også sige, at der bliver talt meget om frit valg. For os er det her ikke en frit valg-model. Det går meget dybere, skolevalget og retten til at danne skole, end bare til at være et spørgsmål om frit valg mellem forskellige skoleformer.

Jeg synes, det er interessant i Dansk Folkepartis holdning til det her lovforslag, at man går så helhjertet ind for det, når det står klokkeklart i lovforslaget, at man ikke kan danne skole på den grundholdning, at manden er kvinden overlegen. Jeg er så uenig i, at det er en særlig fornuftig eller bæredygtig holdning at have. Men det står faktisk meget klart i lovforslaget som en indskrænkning af den holdning, der må være grundlæggende for skolen.

Kl. 18.25

På den anden side er det sådan, at de metodeforslag eller metodepligter, som man giver, til gengæld stiller sig hindrende i vejen for, at en lang række holdninger kan give sig et andet pædagogisk udtryk end det, man finder i folkeskolen, f.eks. i en steinersk pædagogik.

En steinersk pædagogik er en grundholdning, som giver sig udslag i en bestemt metode i skolens undervisning. Den metode bliver hæmmet af de skalbestemmelser, der nu findes i lovforslaget, og det vil sige, at der er et forhold mellem metoden og grundholdningen, som jeg i hvert fald synes at man bliver nødt til at tage ind i sine overvejelser, før man bortdømmer det metodemæssige som værende irrelevant i forhold til den grundlæggende holdningsmæssige frihed.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Der er endnu tre, der har bedt om korte bemærkninger. Det er først fru Pernille Frahm. Værsgo.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg vil bare spørge fru Margrethe Vestager, om hun ikke kan bekræfte, at hvis det skema på side 5, som man kan diskutere meget hvad egentlig skal vise, overhovedet dokumenterer noget som helst, fordi det jo er en stikprøvekontrol, så dokumenterer det faktisk, at fru Louise Frevert og kammesjuckerne derovre er ude i noget helt skævt, for det dokumenterer jo nærmest, at der ikke er brug for at stramme op. Der er en meget stor lighed mellem skolerne, der er nogle enkelte skoler, der afviger en smule fra de andre, men ellers er der en meget stor lighed mellem de her skoler og folkeskolen.

Kan fru Margrethe Vestager ikke bekræfte, at det her netop dokumenterer, at den frihed, som de skoler er givet, har medført, at de faktisk fuldt ud lever op til de forventninger, vi har til dem?

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Nu er jeg generelt meget skeptisk over for, hvad sådan nogle øjeblikbilleder af karaktergennemsnit overhovedet siger om noget som helst. Men der må jo være en grund til, at ministeren har valgt at bringe dem, og jeg har meget svært ved at finde den grund, for jeg synes, at hvis man tror på, at karaktergennemsnit viser noget, så måtte denne her tabel for det første vise, at karakterer går op og ned hen over årene, og for det andet, at de skoleformer, som er repræsenteret, ligger meget pænt inden for et givet spænd.

Der, hvor jeg mener at der er grund til at være bekymret, og hvor man burde arbejde med de her spørgsmål, er de steder, hvor der på baggrund af den nuværende lovgivning viser sig konkrete problemer. Hvordan kunne man løse dem? Hvordan kan man i en dialog med organisationerne generelt på området og selvfølgelig specifikt i forhold til tilsynet på den enkelte skole gå ind og løse de her problemer, sådan at man siger, at vi faktisk arbejder konkret efter den nuværende lovgivning i stedet for bredt uden et reelt grundlag at gå ind og spinde samtlige skoler ind i en efter min mening meget, meget snæver forståelse af, hvad det vil sige at have frihed til at drive skole?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Når man lytter til fru Margrethe Vestager, lyder det, som om det her er et virkelig, virkelig dår-

ligt forslag. Det er vi ikke enige i, men nu prøver jeg alligevel at høre efter.

Vi hører så, at det krænker åndsfriheden, og at det ødelægger hele grundlaget for de frie grundskoler, og det er sådan set meget alvorlige anklager.

Hvis man nu forestillede sig, at det var rigtigt, at der var hold i de her anklager, burde det så ikke være sådan, at alle friskoler i Danmark stod ude på Slotspladsen nu og demonstrerede enstemmigt og råbte op til os og sagde: I må ikke vedtage det her lovforslag, for I ødelægger hele fundamentet for de frie grundskoler?

Fru Margrethe Vestager har jo så været inde på, at der har været kritik af forslaget, og det er også rigtigt, men hvis det nu var så alvorligt, burde der så ikke være enighed blandt friskolerne om, at det her var et dårligt lovforslag?

Der vil jeg gerne høre, om fru Margrethe Vestager kan bekræfte, at Frie Grundskolers Fællesråd jo sådan set er positive over for det her lovforslag. Der er altså nogle friskoler, som sådan set synes, at det her lovforslag er helt i orden. De har ikke rigtig nogen indvendinger imod det, og det synes jeg da lyder lidt underligt, hvis det virkelig er så indgribende og så hårdt og negativt, som fru Margrethe Vestager siger.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg vil gerne medgive, at det var med undren, at jeg så Frie Grundskolers Fællesråds udtalelser i anledning af loven, for når man tager friskoleforeningens kritik i betragtning, så forekommer det måske at være en diskussion værd, i hvert fald mellem de to foreninger, hvorfor man ser så forskelligt på lovforslaget.

Men sådan som jeg hører fællesrådets udtalelser, så handler det meget om, at fællesrådets skoleforståelse er sådan en slags skoleforståelse, der passer som hånd i handske til det her, og det kræver selvfølgelig et kendskab til de forskellige typer af skoler, der fungerer inden for lovgivningen, at forstå, at for knap den ene halvdel af skolerne vil det her være dagen og vejen. Det er sådan set bare en statsanerkendelse af, at det, de gør i forvejen, er godt nok, og det vil være en salgsfremmende foranstaltning, at man ligefrem med statsanerkendelse får at vide, at man stort set gør det ligesom folkeskolen og oven i købet kan få betaling for det.

Jeg synes, det er ærgerligt, for det fortrænger diskussionen om det helt principielle, nemlig at Frie Grundskolers Fællesråd har valgt den linje. Jeg anerkender selvfølgelig, at det er deres holdning, men det ændrer sådan set ikke vores principielle kritik af lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg er glad for, at vi nu har fået bekræftet, at der altså er friskoler, som synes, lovforslaget er rigtig godt, og sagtens kan vedkende sig det. Men jeg synes stadig, det er lidt interessant med de anklager, der kommer frem, nemlig at vi skulle krænke åndsfriheden og fjerne fundamentet for de frie grundskoler. For mig lyder det altså som lidt af en anklage mod Frie Grundskolers Fællesråd for, at de slet ikke værner om åndsfriheden i friskolerne osv. Men fru Margrethe Vestager mener vel, at selvfølgelig gør Frie Grundskolers Fællesråd det, og at de selvfølgelig aldrig ville sige noget positivt om et lovforslag, der krænkede åndsfriheden i friskolerne.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg tager ikke Frie Grundskolers Fællesråd til indtægt for hverken det ene eller det andet, og jeg har ikke lavet nogen motivanalyse af, hvorfor de melder ud, som de gør. Vores kritik er rettet mod regeringen og de partier, der støtter regeringen, for det er her, ansvaret skal placeres, og ikke hos en forening, der er afhængig af dels en bevilling og dels den måde, lovforslaget er skruet sammen på.

Det har sådan set ikke nogen principiel betydning for diskussionen om lovforslagets indhold, om nogen mener det ene eller det andet. Man kan finde støtte til sine synspunkter, men vores principielle kritik af lovforslaget er ikke, om nogen er enig eller uenig. Det er et spørgsmål om, på hvilken måde staten skal regulere det ansvar, som forældrene tager ved at sætte deres børn i en friskole. Og det er det, der er det principielle for os, og det er den diskussion, vi har savnet. Jeg synes, det er lidt overfladisk bare at sige, at nu må den gode stat varetage børnenes tarv, for at de kan få en ungdomsuddannelse. Jeg mener, det er en fejllæsning af den måde, lovforslaget vil virke på, og en fejllæsning af det, der rent ideologisk set er på spil.

(Kort bemærkning).

Marianne Pedersen (V):

Fru Margrethe Vestager sagde på et tidspunkt, at forældrene selv skal tage ansvar og forholde sig til skolens niveau. Men en del af de forældre, der er problemer med, er jo forældre, som udelukkende vælger ud fra tro og ideologi. Hvis vi f.eks. tager de muslimske friskoler, kan mange af forældrene måske ikke engang dansk, så hvordan i alverden skulle de kunne vurdere, om børnene kan det, de skal kunne, når de er færdige med skolen? De kan heller ikke hjælpe dem med læktier eller noget som helst, og vi skal huske på, at så er det altså børnenes fremtid, vi sjakrer med, og ikke forældrenes.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg tror, man kan have mange holdninger til, om forældre lever op til deres forældreansvar eller ej. Jeg har ikke selv gjort den iagttagelse, at fordi forældre enten sætter deres børn i en skole, der er trosmæssigt funderet, eller ikke selv taler undervisningssproget dansk, kan de ikke forholde sig til tingene. Jeg tror, der er mange forskellige måder at gøre det på, og jeg synes, det er at skære de skoler, som typisk har mange børn af anden etnisk baggrund, over en kam ved at have den tilgang til spørgsmålet.

Jeg synes, det er meget tankevækkende, at vi ved, på hvilke skoler vi har problemer i øjeblikket. Der er en række skoler, der er under skærpet tilsyn, der er en række skoler, der har mistet deres tilskud, og der er også nogle, der kommer til at miste det. Det afgørende er, at man tager den nuværende lovgivnings forpligtelser dybt alvorligt og lever op til dem, for der er ingen tvivl om, at hvis man ikke lever op til det som grundlæggende, kan man ikke fungere som skole. Men det er ikke det, som er sagens ærinde i dag.

Jeg synes egentlig, det fine ved diskussionen er, at vi har en konkret problemudpegning. Vi ved faktisk noget om, hvor det ikke fungerer, og det ved vi, fordi den nuværende lovgivning giver os mulighed for at føre både et almindeligt og et skærpet tilsyn og udøve sanktioner, og derfor er spørgsmålet, om problemstillingen står mål med dette lovforslag, som vi vurderer er meget, meget vidtgående i sin karakter med hensyn til de pligter, det pålægger de frie skoler med de mange, mange, mange nye skalbestemmelser.

(Kort bemærkning).

Marianne Pedersen (V):

Jamen det er jo kun i det øjeblik, der er problemer på en skole, at alle de forpligtelser kommer på banen og skal opfyldes på nøjagtig den måde.

Kl. 18.35

Det ville da være glædeligt, hvis man kunne opdage problemerne tidligere, så det ikke først er, når børnene går ud af skolen, man opdager, at der er noget der halter, og så er det i øvrigt for sent, for nu er barnet færdig med at gå i skole og kan ikke få en videregående uddannelse eller en hvilken som helst anden uddannelse. Jeg forstår i hvert fald lovforslaget sådan, at man vil få mulighed for at gribe ind lang tid før, netop fordi skolen skal opstille målene lige fra starten, så man ved, hvad der skal opfyldes. Det er trods alt lettere for forældrene, uanset hvor integrerede de er i Danmark, hvis de selv kan tjekke, at der sker de ting, der skal ske, i skolen.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Igen er det ikke det, der er pointen. Pointen er jo, at det er helt afgørende, at fordi forældrene har en holdningsmæssig tilgang til, hvorfor børnene skal gå på den skole, kan skolen gøre tingene på en anderledes måde, end den, der nødvendigvis bliver tilrettelagt med delmål, evaluering, test og prøver, og hvad der nu er.

Jeg savner stadig grundlag for, at det er lovende at gå ind i en proces, hvor man skal gøre de ting, for det er jo ikke først, når skolen er i problemer, loven får virkning. Den virker på en sådan måde, at skolens slutmål, delmål, undervisningsplan og progression, og hvad ved jeg, skal være beskrevet inden næste sommerferie. Det er en meget stor ting at pålægge skolen, og det er ikke en ting, som er ligegyldig for den måde, man arbejder på. Det er ikke ligegyldigt, om man skal beskrive sine mål, og det er ikke ligegyldigt, om man skal evaluere, for det begrænser den måde, man gør tingene på, og ændrer altså tingenes tilstand.

Hvis man reelt var interesseret i at give forældrene andre vilkår, kunne man f.eks. være begyndt med en dialog med de involverede organisationer og en diskussion af, hvad det er, man har brug for de forskellige steder, og hvad det er, man vurderer, når man foretager de konkrete tilsyn rundtomkring. Men den dialog har været ikkeeksisterende. Der er blevet talt om dialogen fra Venstres side. Jeg tror, mange folk har hørt

det under valgkampen, men det første, der skete, var fremsættelsen af lovforslaget, og det har jeg svært ved at genkende som en diskussion af konkrete problemer.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):
Næste ordfører er fru Pernille Frahm.

Pernille Frahm (SF):

Først vil jeg gerne slå fast, at vi synes, at de frie grundskoler er et yderst vigtigt supplement til den danske folkeskole – ikke sådan at forstå, at de skal være konkurrenter til folkeskolen, men et yderst vigtigt supplement til den danske folkeskole. Mange spændende udviklinger inden for pædagogik og læring er startet på forskellige friskoler gennem tiden, og vi synes også, det er vigtigt, at forældre får en mulighed for at vælge en uddannelse og et skolemiljø, der passer til deres tilgang til livet, og giver den læring og undervisning, som forældrene selv står inde for.

Nu har vi tidligere på dagen haft en anden diskussion, og i den diskussion sagde flere heroppefra, at det, at man kræver betaling for en uddannelse, i sig selv sikrer, at kvaliteten vil stige. Nu taler vi om et sted, hvor der er betaling, men hvor man omvendt ikke helt tror, at kvaliteten alligevel er god nok, og det synes jeg egentlig er meget morsomt.

Vi har set, at der på nogle af de frie grundskoler har været brug for et øget tilsyn. Jeg ved, at det har både den tidligere og denne regering taget fat på, og det er blevet hilst velkommen mange steder. Det, jeg så ikke forstår, er, at man ikke lader dette forbedrede tilsyn få lov til at gøre sin gerning færdig og så se på, hvordan de frie grundskoler er kommet til at se ud efter den omgang. Hvis man tager tilsynspligten alvorligt, er jeg ret sikker på, at mange af de bekymringer, som flere af os måske kan have over enkelte typer af frie skoler, vil vise sig ikke længere af holdet stik, så jeg vil anbefale, at man i stedet for at ændre hele fundamentet for friskolerne holder fast ved at tage tilsynet med skolerne alvorligt.

Kl. 18.40

Lovforslaget får mig i øvrigt til at tænke på tre forskellige ordsprog, og det ene er at rette bager for smed. Når man har opdaget, at der måske er noget galt og der nogle problemer på en ganske bestemt type skoler, giver man sig til at konsekvensrette hele striben, også de steder, hvor der ikke er problemer, og hvor situationen måske er stik modsat. Måske er det, der foregår, rent faktisk bedre end i folkeskolen generelt,

men her skal man nu også rette ind efter de nye retningslinjer, fordi der er fundet nogle enkelte skoler, hvor tingene ikke foregår helt, som man synes, de skal foregå.

Det andet ordsprog, jeg kommer til at tænke på, er: Tillid er godt, men kontrol er bedre. Det er et gammelt leninistisk princip, som jeg aldrig havde troet en liberal undervisningsminister skulle arbejde efter. Forholdet til de frie skoler bygger jo meget langt hen ad vejen på tillid – tillid til, at forældrene godt ved, hvad der er godt for deres børn, og tillid til, at forældrene ikke vil udsætte deres børn for noget, der diskvalificerer dem til livet efter skolen. Den tillid er god, men kontrol er altså bedre.

Det sidste er, at hensigten helliger midlet. Hensigten er at få ryddet op nogle ganske bestemte steder, hvor tingene ikke fungerer optimalt, og for at opnå det er midlet en centralisering af det, der skal foregå i de frie skoler.

Så vil jeg endelig sige noget om kravet om, at alle skal kunne tale dansk i friskolerne. Jeg har selv undervist i mange år på friskoler, og vi har haft glæde af lærere udefra, som talte engelsk, f.eks. til sprogundervisning og musikundervisning. Jeg synes, man skal overveje lidt, om det virkelig er nødvendigt at stille den type krav. Da Tom McEwan startede som musik- og sproglærer på den skole, jeg arbejdede på, kunne han ikke et ord dansk, men han var en fremragende lærer og er i øvrigt blevet et stort plus for det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg kan ikke sidde overhørig, at fru Pernille Frahm fuldstændig har mistolket min udtalelse. Den blev tolket som om, at når man betaler for noget, er det en garanti for, at produktet er godt, men det var overhovedet ikke det, der blev sagt, tværtimod.

Essensen er lige netop, at når man betaler for en vare eller et produkt – en uddannelse i dette tilfælde – er incitamentet, at der er flere forskellige skoler og institutioner, der konkurrerer indbyrdes, så mit spørgsmål går på: Når man nu har forældrebetaling på de frie grundskoler, tror fru Pernille Frahm så ikke, at forældrene forventer, at de får leveret et ordentligt produkt, og at børnene dermed får en ordentlig uddannelse, en ordentlig skolegang og en ordentlig kundskabsindlæring, og at forældrene også forventer, at slutmålet kan leve op til folkeskolens?

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jo, det tror jeg absolut de gør. Det er jo oven i købet sådan, at det langt hen ad vejen er muligt for forældrene at få større indflydelse på, at skolen lever op til sit slutmål, end de har i mange folkeskoler, så jeg forstår ikke, hvor fru Louise Frevert vil hen med spørgsmålet.

For nogle forældre er betalingen måske et incitament til at stille større krav. Jeg er nu ikke helt sikker på, det er rigtigt, for jeg tror egentlig, at de ville stille de krav alligevel, også selv om de ikke betalte. Jeg tror, det først og fremmest er hensynet til deres børn, der tæller, og ikke om det er 1.700 kr. om måneden eller 1.200 kr. om måneden, eller hvor meget det nu er, de skal af med.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Mener fru Pernille Frahm ikke, det er relevant, at man evaluerer et forløb, ligesom man gør i folkeskolen? Mener fru Pernille Frahm ikke, det er relevant, at man sætter nogle slutmål, og at børnene har lært, hvad de skal lære, så de kan stå mål med andre børn i uddannelsessystemet? Det kan da ikke være rigtigt, at der er en skævvridning i et uddannelsessystem. Hvorfor skal den ene skole være dårligere stillet, end tilfældet er i eksempelvis folkeskolen? Ikke at man behøver parallelisere, for det er jeg imod, men der skal være nogle værktøjer, så man kan evaluere, så slutmålet bliver det samme, og børnene får de kundskaber, som kan være relevante for dem i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Fru Louise Frevert overser fuldstændig den detailrigdom, der er i kravene i lovforslaget.

Der er ingen af os, der er uenige om, at i den sidste ende skal børnene ikke diskvalificeres til at optræde i livet efter folkeskolen, efter grundskolen, efter friskolen, eller hvad det nu er for en skole, de har gået i. Men problemet er, at der er en lang række meget præcise og løbende krav, som i den grad vil få så stor indflydelse på hele måden at drive skole på, at de fundamentalt ændrer betingelserne, og det overser fru Louise Frevert efter min opfattelse fuldstændig.

Kl. 18.45

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

I Venstre finder vi det meget positivt, at forældrene har et valg mellem folkeskolen, som stilles til rådighed for alle uafhængigt af alle faktorer, og friskole, som forældrene og barnet kan vælge af forskellige grunde. Det kan være pædagogiske eller religiøse grunde eller andet.

Fru Pernille Frahm har erfaring med at undervise i en friskole. Jeg kender ikke den pågældende skole, men når vi ser på tilsynsdelene i lovforslaget, finder fru Pernille Frahm så ikke, det er hensigtsmæssigt af hensyn til de forældre, der ikke selv måtte have ressourcerne – f.eks. fordi de ikke har danskundskaber og eventuelt er kommet til landet som analfabeter, men alligevel ønsker at sende deres børn i en muslimsk friskole – at de med lovforslagets vedtagelse kan være sikre på, at der er et tilsyn, der sikrer, at deres børn når et niveau, som er fuldt ud på højde med det, man kan forvente i folkeskolen? Ellers er der vel næppe tale om et frit valg.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg vil bare gøre fru Tina Nedergaard opmærksom på, at den pligt er der sådan set allerede i dag ifølge den eksisterende lov. Friskoleloven forpligter til, at der skal leves op til nogenlunde de samme krav som i folkeskoleloven, og det tilsyn, loven kræver i dag, har pligt til at sikre, at skolen gør det. Så jeg forstår ikke, hvor fru Tina Nedergaard vil hen, og i øvrigt synes jeg også, at i det omfang, denne lille sjove oversigt overhovedet kan bruges til noget som helst, dokumenterer den, at fru Tina Nedergaard gør sig fuldstændig unødige bekymringer.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Hvis det er sådan, at det er fru Pernille Frahms opfattelse, at det er sådan i dag, at friskolen skal leve fuldstændig op til niveauet i folkeskolen, forstår jeg ikke, hvad problemet er ved at definere slutmålene inden for de faglige områder. Hvis kravet allerede er der i dag og det er indfriet fuldt ud, hvad er så problemet? Slutmålene er jo i sig selv ikke på nogen måde styrende for metodevalg eller holdninger i skolen eller anvendelse af materialer eller andet overhovedet, så hvis målene i forvejen er kendt og respekteret og accepteret fuldt ud, er der vel heller ikke nogen problemer i at gennemføre forslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Så er jeg nødt til at sige, at for mig er det i hvert fald sådan, at der er en verden til forskel på at sige, at det, der foregår i den frie skole, ikke må diskvalificere børnene til et liv efter skolen – det vil sige, at den skal leve op til nogenlunde det niveau, som folkeskolen har, hvilket også er formuleret i friskoleloven – og på at stille meget, meget specifikke krav om delmål og hel mål, og jeg ved snart ikke hvad, som lovforslaget gør. Der er en verden til forskel, er jeg nødt til at svara.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Vi siger tak til ordføreren, og næste ordfører er hr. Rune Lund.

Rune Lund (EL):

Frihed vil altid sige frihed for den, der tænker anderledes, og det er i meget høj grad udgangspunktet for Enhedslistens holdning til dette lovforslag.

Friskolerne er for os at se et vigtigt supplement til folkeskolen, fordi de giver mulighed for forældrene til at åbne skoler på deres egne betingelser. Kravet er selvfølgelig, at undervisningen skal stå mål med folkeskolens, men vi ønsker at bevare den frihed, der ligger i friskolernes nuværende status.

Den danske tradition for frie skoler og den danske undervisningstradition har været under angreb i de seneste 10 år: Indgrebet mod Tvind-skolerne, der var ulovligt, etableringen af Danmarks Evalueringsinstitut, som betyder en stigende tendens til at gøre alting op i tal og tabeller, og nu regeringens lovforslag, som reelt handler om at ensrette og umyndiggøre friskolerne.

Kl. 18.50

Enhedslistens holdning er klar: Lad være med at umyndiggøre og lad være med at ensrette, og det gælder i øvrigt, uanset om der er tale om folke- eller friskoler. Vi ser lovforslaget som et udtryk for den centralisering med såkaldte præcise og klare mål, som folkeskolen lider under, og som nu skal sættes igennem over for de frie skoler.

Hvis undervisningsministeren får vedtaget sine obligatoriske prøver og test, skal disse vel også gøres obligatoriske på de frie skoler. Men børn udvikler sig forskelligt, og de udvikler sig i spring, og derfor skal den enkelte elev være i centrum for undervisningen. Overdreven cen-

tralisme kombineret med flere prøver og test vil øge sorteringen og skabe endnu flere elever, som vil opleve nederlag.

Man kunne jo vælge at lytte til f.eks. de mange hundrede friskolefolk, der var samlet til landsmøde i Dansk Friskoleforening, lige før valget blev udskrevet. De sagde bl.a.:

»Mange friskoler er oprettet på et skolesyn, der ikke kan forenes med test og prøver i børneskolen. Landsmødet lægger vægt på, at den enkelte friskole fortsat kan vælge arbejdsformer og undervisningsmetoder i overensstemmelse med skolens egen overbevisning.«

De samme friskolefolk henstiller, at lovforslaget – dengang var det L 154 – stilles i bero med henblik på, at alle berørte parter indleder en dialog om grundlag og visioner for de frie skoler. Vil ministeren gøre det? Vil Venstre lytte? Eller er begreber som dialog lagt væk som noget fortidigt, noget støvet, noget, som ikke er så vigtigt, når det kommer til stykket?

I Enhedslisten ønsker vi, at alle elever opnår selv værd, og at alle tilegner sig de nødvendige færdigheder, kundskaber og personlige egenskaber. Vi vil gerne styrke tilsynet med de frie skoler, og vi ønsker faktisk et nationalt tilsyn, hvor Undervisningsministeriet er ansvarlig for at se, om undervisningen står mål med folkeskolens. Men vi ønsker ikke striber af ensrettende og umyndiggørende trinmål og test.

I Enhedslisten står vi på frihedens side. Vi står på frisindets side, og vi er imod centralisme og umyndiggørelse, så derfor er vi også imod dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Man kan undre sig, men det ser da ud, som om det kan udvikle sig til en spændende aften.

I de sidste 3 år har jeg haft et meget tæt samarbejde med Enhedslisten om et skærpet tilsyn med de frie grundskoler. Jeg har haft indtryk af, at det har været Enhedslistens ønske, at det absolut var nødvendigt, så der ikke skulle være nogen mistanke om, at der skulle være nogle skoler, der ikke gav det fornødne udgangspunkt. Jeg har rent faktisk gået hånd i hånd med Enhedslisten adskillige gange med det synspunkt, så hvad er det, der har gjort, at Enhedslisten nu er vendt rundt på en tallerken?

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Jeg er ikke sikker på, at jeg helt forstår spørgsmålet.

Ifølge den lovgivning, som gælder nu, er der jo mulighed for at føre skærpet tilsyn, og det skal man da gøre, hvis man ser, at der er nogle ting, der ikke fungerer, som de skal. Men det, som gør, at vi synes, at lovforslaget er meget kedeligt og meget dumt og rammer meget ved siden af, er jo, at der er øget fokus på tal og tabeller og en øget statsliggørelse og ensretning af de frie skoler. Det kan godt være, at der er problemer på nogle enkelte skoler, men det skal da ikke bruges som undskyldning for eller anledning til at ramme hele konceptet bag friskolerne.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg forstår det faktisk ikke. Er det sådan med Enhedslisten, at de gerne vil gøre brug af tingene uden selv at tage et ansvar? Så er man da helt sikker på at kunne placere Enhedslisten som et uansvarligt parti. Enhedslisten stemte imod den gældende lov, men vil åbenbart gerne bruge den i praksis, så hvorfor vil Enhedslisten ikke stemme for forslaget her, når jeg notorisk ved, at Enhedslisten med Per Bregengaard i spidsen har plæderet for et skærpet tilsyn, bl.a. i Københavns Kommune?

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Vi mener, at der er rige muligheder for at udføre det tilsyn, sådan som lovgivningen fungerer i dag, og vi mener ikke, at der skal ske øget statsliggørelse. Vi mener ikke, at der skal ske øget ensretning, og vi mener faktisk heller ikke, at man skal gøre friskolerne til en folkeskole, bare med betaling. Det er derfor, vi går imod lovforslaget.

Det er ikke, fordi vi ikke synes, at børn skal lære noget. Det skal de bestemt, men der er allerede masser af muligheder for at sikre det i dag, og lovforslaget her går ud på nogle helt andre ting. Det går faktisk ud på at fjerne hele ideen bag friskolerne, og det er vi meget imod.

Kl. 18.55

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg lagde mærke til, at hr. Rune Lund i indledningen til sin ordførertale sagde, at for Enhedslisten er det meget vigtigt, at de frie skoler lever

op til folkeskolens krav. Man går meget ind for de frie skoler, men det er vigtigt, at de lever op til folkeskolens krav.

Jeg er lidt interesseret i at høre, hvordan Enhedslisten egentlig vil måle det, når de ikke vil støtte forslaget. Den undersøgelse, som Undervisningsministeriet har lavet af de frie skoler, har jo bl.a. vist, at skolerne klager over, at de har lidt svært ved at dokumentere, om de lever op til folkeskolens krav eller ej. De føler faktisk, at der er en stor retsmæssig usikkerhed med hensyn til, om de er på den rigtige eller den forkerte side af strengen, og hvordan vil Enhedslisten så hjælpe dem?

Jeg kan forstå, at der er nogle steder, hvor Enhedslisten går ind for et skærpet tilsyn, men vi mener altså, at forslaget er et rigtig godt redskab, som kan være med til at sikre, at folkeskolens krav bliver overholdt, så vi kan sige: I kan være ganske rolige, I er på god grund. Det er Enhedslisten imod, men de vil gerne skærpe tilsynet. Hvordan hænger det sammen?

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

De steder, hvor der måtte være problemer i dag, er nogle steder, hvor vi allerede godt ved, at der er problemer, og den debat har jo også været oppe tidligere i dag. De steder, hvor der er konkrete problemer, kan man jo angribe problemerne direkte i stedet for at lave en generel lovgivning, som faktisk dræber hele ideen bag friskolerne, og det er derfor, vi er imod det.

Vi har ikke opfattelsen af, at der er kæmpestore problemer med den undervisning, som foregår i friskolerne i dag. Vi mener faktisk, at det går vældig godt, og det fremgår jo også af tabellen på side 5 i lovforslaget. I det omfang, man overhovedet kan bruge den tabel til noget, viser den jo, at friskolerne klarer sig ganske udmærket, så vi er ikke så bekymrede.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg synes bare ikke, at Enhedslistens argumentation hænger helt sammen. Man siger, at på den ene side er man meget optaget af, at de frie skoler lever op til folkeskolens krav, og at det er meget vigtigt, men på den anden side siger man: Vi skal bare angribe problemerne, når vi opdager dem.

Lad os sige, at eleven i 9. klasse måske vælger at gå op til folkeskolens afgangsprøve i den frie skole, og så opdager man, at eleven ikke har de

nødvendige faglige kundskaber. Ifølge Enhedslisten skal problemet først angribes helt konkret, når man opdager det. Før det tidspunkt skal vi ikke gribe ind, men samtidig skal vi sikre, at eleverne lever op til folkeskolens krav.

Jeg kan ikke se, at man kan gøre begge dele, så hvad er vigtigst for Enhedslisten? Skal eleverne leve op til folkeskolens krav, eller skal vi bare give los? Hvis det er det sidste, kan Enhedslisten jo lige så godt erkende, at politikken er, at man faktisk er ligeglad med, om de frie skoler lever op til kravet om, at niveauet skal være ligesom i folkeskolen, og at man kun vil lave lappeløsninger, hvis der er et akut problem.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Jeg tror, jeg ville få ret store problemer med mit bagland, hvis jeg sagde her fra Folketingets talerstol, at jeg er ligeglad med, hvordan undervisningsniveauet er rundtomkring på landets friskoler. Det er selvfølgelig ikke det, det handler om, og det er heller ikke det, vi diskuterer.

Når man hører fru Carina Christensen, lyder det nærmest, som om der slet ikke foregår nogen evaluering i dag, og at man slet ikke snakker sammen om, hvordan det går rundtomkring på friskolerne. Det lyder, som om der slet ikke er nogen dialog mellem forældrene og lærerne, og som om der slet ikke holdes forældremøder, men det gør der jo. Man har en temmelig stor viden om, hvad det er, der foregår.

Men det, som er problemet med lovforslaget her, er, at man vil ensrette, man vil teste, og man vil komme med nogle meget firkantede skabeloner for, hvordan friskolerne skal indrettes, i stedet for at sige, at det skal være op til den enkelte friskole at finde sin egen måde at give undervisning på. Forslaget er udtryk for statslig ensretning, det er ikke et udtryk for, at man vil gøre undervisningen bedre, og det er derfor, vi er imod det.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Jeg vil bare spørge hr. Rune Lund, om han ikke kan bekræfte, at netop muligheden for at føre tilsyn undervejs også giver mulighed for at gribe ind længe inden den situation, der blev beskrevet: at der først kan gøres noget, når eleven er dumpet til 9. klasses afgangsprøve eller har spillet fallit i livet bagefter. Netop muligheden for at føre tilsyn undervejs giver jo mulighed for at

gribe ind langt tidligere, hvis man ellers bruger den eksisterende tilsynsmulighed.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Ja, jeg kan bekræfte, at tilsynet ikke kun behøver at komme på tale, hvis man skal samle folk op fra rendestenen eller redde en meget, meget katastrofal situation. Det er noget, som kan foregå løbende undervejs, og det er selvfølgelig også sådan, at tilsynet skal udføres i praksis, så det kan jeg bestemt bekræfte.

Kl. 19.00

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Tak til ordføreren. Jeg giver nu ordet til undervisningsministeren, værsgo.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg var glad for det citat, som hr. Rune Lund havde fra den resolution, der blev udsendt for nylig fra et møde, hvor der var friskolefolk forsamlet. Jeg lyttede nøje efter citatet og kunne konstatere, at alt, hvad de ønsker i det citat, er opfyldt. Der er ingen, der vil genere dem i det, som hr. Rune Lund læste op. Det synes jeg lige han skulle tænke lidt over.

Det har undret mig gennem hele denne debat, som nu har kørt i nogle måneder, at det ikke er lykkedes for Dansk Friskoleforening at fortælle, hvad det er præcis, at en god, gammel grundtvigsk friskole vil blive forhindret i i kraft af dette lovforslag. Kunne de ikke komme med en enkelt skole, som har en fremragende praksis, fin tradition, glade forældre, dygtige børn – kunne de ikke komme med bare én skole af den art, som bliver generet af det lovforslag? Det kan de ikke, og det har de også indrømmet de ikke kan.

Det er en teoretisk diskussion. Den har ikke at gøre med den virkelige verden, men fru Margrethe Vestager kan jo godt lide teoretiske diskussioner. Det er en radikal specialitet at drøfte ting, der ligger på et meget højt niveau, mens vi andre ligger nede i jordhøjde og beskæftiger os med den virkelige verdens problemer.

Hvad er så den virkelige verdens problemer? Det skulle fru Margrethe Vestager egentlig drøfte med vores forgænger, hr. Ole Vig Jensen.

Hvad var det nu, der skete, da han var minister? Der skete det, at en god, gammel dansk friskolelovgivning blev udfordret af, at der var nogle Tvindskoler, der pludselig brugte den lovgivning på en måde, som ingen havde drømt om. Så sagde Ole Vig Jensen som minister: Det duer

ikke, de skoler må vi lukke. Og så sagde Højesteret: Det kan Folketinget ikke, fordi loven har været aldeles uklar med hensyn til, hvad man må og ikke må i den frie skolesektor.

Tingene har været så indforståede, at man ikke kunne bruge lovparagrafferne til noget, og det er præcis det, der er grunden til, at vi står her i dag.

Vi forsøger at udvise rettidig omhu i en tid, hvor der er stor risiko for, at der kommer nogle og bruger den frie skolelovgivning til noget, som aldrig har været hensigten, og som vil gå ud over nogle børn, og som vil føre til, at man bruger offentlige penge til formål, som ingen kan acceptere.

Hvis ikke vi er mere tydelige i lovgivningen med hensyn til, hvad denne statsstøtte kan bruges til, så får vi problemer den dag, hvor den gode danske friskoletradition bliver udfordret af nogle, som vil bruge den til noget helt andet end det, den har været tiltænkt. Der er jo ret stor risiko for, at der er nogle, der vil oprette islamistiske friskoler. Lad os se det i øjnene. Hvis de ikke er oprettet, så bliver de oprettet. Og jeg er bange for, at der ikke i den eksisterende friskolelov er mulighed for at sige: Det kan man ikke bruge friskoleloven til.

Men ved at skrive de ting, vi nu skriver i formålsparagraffen, så er vi sikre på, at der kan gribes ind, hvis en gruppe islamister, Hizb-ut-Tahrir eller andre, vil bruge den danske friskolelov til at opdrage deres børn til, at demokrati er hykleri, og at det er Koranen, der skal bestemme. Det er jo en mening, som man skal have lov at have, og som vi har tradition for, at man har lov at have i Danmark. Men skal offentlige skolepenge kunne bruges til at opdrage børn til de holdninger? Der synes jeg lige så godt vi kan sige på forhånd – så vi ikke kommer ud i noget snavs, når det opstår – at det kan man ikke.

Kl. 19.05

Det andet eksempel:

På Nørrebro er der en skole, der hedder Rådmandsgades Skole, som gang på gang får elever fra de nærliggende friskoler. Gang på gang oplever man, at de børn, der kommer fra de nærliggende friskoler, må sættes en klasse ned, fordi de på friskolerne ikke har lært, hvad de skal.

Det er netop sådan nogle forældre, som har været nævnt flere gange her i dag; forældre, som måske selv taler dårligt dansk og ikke har mulighed for at leve op til den selvfølgelig ansvarlighed, som fru Margrethe Vestager, i alt hvad hun har sagt, forudsætter. Det ville være dejligt,

hvis alle forældre kunne leve op til det, men i virkelighedens verden er der altså nogle, hvis børn er forsvarsløse i den situation, som vi taler om her. Så af hensyn til de børn, der øjensynligt ikke lærer, hvad de skal på visse friskoler, er det vigtigt, at vi sikrer, at de frie skoler med bevarelse af hele deres pædagogiske frihed, med bevarelse af deres mulighed for at sætte andre mål end folkeskolen, kan tjekkes, når det er nødvendigt, for, om de nu lever op til deres egne mål, så eleverne derved lærer, hvad der står mål med, hvad de skal lære i folkeskolen.

Der er ikke tale om, som fru Pernille Frahm nævnte, at alle bliver straffet af dette lovforslag. Der er jo overhovedet ingen, der bliver straffet, men der er altså mulighed for at gribe ind af hensyn til børnene i de tilfælde, hvor den gode, gamle danske friskoletradition bliver brugt til noget, som ingen har forestillet sig den skulle bruges til.

Hvad angår spørgsmålet om nævnelser af menneskerettigheder og ligestilling, vil jeg gerne indbyde til en åben snak med både Friskoleforeningen, Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og andre, der interesserer sig for spørgsmålet. Jeg nævner Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet, fordi begge partier jo gerne vil være med i en aftale om dette her, og det vil jeg gøre alt for at begge partier kan komme.

For kan vi skrive tingene på en lidt anden måde og på én gang gøre Friskoleforeningen og Dansk Folkeparti glade med Socialdemokratiets accept, så skulle jeg da være mærkelig, hvis ikke jeg ville forsøge det. Lad os se på det. Jeg kan godt høre, hvad der bliver sagt, og man kan jo skrive ting i bemærkningerne, som hidtil har stået i lovteksten, hvis det hjælper nogen. Meningen er jo lysende klar. Vi skal have en paragraf, som gør, at vi uden besvær kan sige til Hizb-ut-Tahrir og andre, som vil lave islamistiske skoler, at det kan de altså ikke bruge den danske skolefrihed til. Det er det, der er formålet, og det kan man opnå på flere måder. Det vil jeg gerne indbyde til en fordomsfri snak om.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Jeg beder ministeren blive på talerstolen. Der er flere, der har anmodet om korte bemærkninger, først fru Margrethe Vestager.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg synes, det er meget interessant, at den radikale kritik af lovforslaget afvises som teori, når

en hovedbegrundelse for lovforslaget er en hypotese om, at der i fremtiden måske vil komme et ønske om at lave islamistiske friskoler. Det synes jeg er et interessant møde mellem teori og hypotese, som måske kunne sige, at vi var lige gode om sagen. Til gengæld bliver det brugt som et skjold i forhold til at afværge den principielle diskussion af, hvad det vil sige at have frihed til at drive skole.

Derfor vil jeg gerne konkret spørge ministeren om de børn, der så var den anden grund til at fremsætte lovforslaget, nemlig de børn, ministeren har hørt om på Rådmandsgades Skole, som bliver sat en klasse ned. Hvis nu det er sådan, at de børn lige præcis opfylder skolens egne mål, som skolen vil skulle lave i fremtiden, og hvor skolen har planlagt, at eleverne skal nå slutmålet i en anden progression end den, som folkeskolen har, men forældrene så af forskellige grunde vælger at flytte børnene fra den frie skole til en folkeskole, har skolen så stadig væk et problem? Skal vi så have nye stramninger, fordi det mål, som skolen har sat på det konkrete klassetrin, ikke svarer til det konkrete klassetrin i folkeskolen?

For så er vi lige pludselig ude i noget, som nærmer sig, at det, der er afgørende, er, at man lærer det samme, som man lærer i folkeskolen – på samme måde, på samme klassetrin.

KL 19.10

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder): Der står i den gamle friskolelov, at friskolens faglige mål skal stå mål med, hvad der gælder i folkeskolen. Det gælder selvfølgelig også de delmål, som de frie skoler skal skrive i fremtiden. De skal være på samme niveau som folkeskolens mål, men målene kan godt være anderledes end folkeskolens mål.

Når der så kommer udvidet inspektion med uanmeldt besøg, og hvad man ellers kan gøre, skal skolen selvfølgelig måles på sine egne mål, som ikke kan være lavere end folkeskolens, men som kan være anderledes. Sådan er det. Det svarer i øvrigt flot til den hidtidige tradition, den hidtidige model.

Det nye er bare, at det kan bruges i praksis. Det har det jo ikke kunnet hidtil, i hvert fald ikke så godt som det, der nu foreslås.

Jeg synes virkelig, at fru Margrethe Vestager skulle besøge skoleleder Lise Egholm på Rådmandsgades Skole. Jeg er sikker på, at hun vil invitere fru Margrethe Vestager ud på en kop

kaffe, og så kan man jo tage en snak over bordet om den virkelige verdens problemer.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg bliver altid så imponeret over undervisningsministerens vished for, at folk, der er kritiske over for det fremsatte, ikke har det samme kendskab til det, undervisningsministeren kalder virkeligheden. Jeg føler ikke noget behov for at redegøre for mit kendskab til lederen af Rådmandsgades Skole, det kan hun selv gøre ved lejlighed, når hun møder ministeren.

Men det er en meget interessant tilgang, at hvis ikke man ser problemer på samme måde som ministeren, så kan man stort set ikke være med til diskussionen af, hvordan de skal løses. Derfor forstår jeg ikke og vil gerne have konkretiseret, hvordan man kan være på niveau med folkeskolen, men anderledes. For det betyder jo, at den skole, som var det konkrete eksempel i ministerens begrundelse for forslaget, ikke kan have mål, der er anderledes. Børnene kan ikke have lært noget andet end det, som de skal kunne for at træde ind præcis på samme klassetrin på Rådmandsgades Skole.

Hvad er det for et spillerum, skolen overhovedet har for at gøre tingene på en anderledes måde end den måde, folkeskolen gør det på, efter ministerens opfattelse, hvis forslaget bliver vedtaget?

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg undskylder, at min erfaring som integrationsminister får mig til at tale om virkelighedens verden på Nørrebro og andre steder, men det er faktisk noget, der optager mig temmelig meget. Jeg har jo også som integrationsminister været medvirkende til, at dette lovforslag blev udarbejdet. Det vedstår jeg gerne.

Det er bl.a. for, at børn med anden etnisk baggrund ikke skal kunne lades i stikken på den måde, som der er risiko for sker på visse skoler. Det er bl.a. det, som er baggrunden for, at vi står med det lovforslag her. Den inspiration har jeg altså hentet i virkelighedens verden, og så vil jeg også have lov at henvise til den.

Jeg vil godt gentage, at de frie skoler selv skal have lov at sætte deres mål, men de skal være på samme niveau som folkeskolens, og ministeriets tilsyn skal kunne tjekke, om de lever op til det niveau. Derved kommer der indhold i den gamle formulering, som vi alle kender, om, at de frie

skolers faglige mål skal stå mål med, hvad der gælder i folkeskolen.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Ministeren fik nu snakket sig meget mere ind på, hvad der egentlig er kernen i det her forslag, og det er sådan nogle ting omkring skole for børn med anden etnisk baggrund end dansk og Hizb-ut-Tahrir. Derfor vil jeg gerne spørge: Hvor langt vil ministeren gå i sin imødekomelse af Dansk Folkepartis modvillighed mod, at demokrati og menneskerettigheder og ligestilling mellem kønnene sådan bliver fjernet fra lovforslaget her?

For hvis hovedsigtet er det, som ministeren siger, nemlig at gøre op med antidemokratiske tendenser, bør ministeren så ikke sætte hælene meget, meget fast i netop på de her punkter og sige: Her giver vi os ikke en tomme?

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg har klart givet udtryk for, hvad hovedsigtet er med den del af formålsparagraffen, der handler om frihed og folkestyre. Sigtet er at sige klart, så det også er til at administrere, at man altså ikke kan finansiere en skole, som vil afskaffe demokratiet, indføre ulighed mellem mænd og kvinder og indføre, at Koranen skal bestemme. Sådan en skole kan man ikke finansiere med fri-skolemidler, det vil vi gerne sige klart.

Kl. 19.15

Jeg kan forsikre fru Pernille Frahm, at når jeg åbner for, at vi kan formulere tingene på forskellig måde, så er det ikke for at forlade det sigte, men kun for at undgå misforståelser i formuleringerne.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Der er jo en verden til forskel på at have en skole, hvor man vil arbejde for at afskaffe demokratiet og gå aktivt ind i kvindeundertrykkelse, og så på det, som står her, nemlig at det kræves, at skolen bygger på et fundament, som også tager de her ting alvorligt med ligestillingen mellem kønnene og menneskerettigheder.

Jeg vil gerne spørge, om ministeren i sine forhandlinger vil fastholde, at det her skal være et fundament: Det er ikke nok, at de ikke må modarbejde det, de skal også have det som et fundament.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Hvis SF vil melde sig som en positivt interesseret forhandlingspartner, så må vi da se, om vi kan besvare det spørgsmål. Men jeg synes, det er lidt teoretisk for et parti, som i øvrigt har sagt, at det ikke vil være med til noget.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Jeg står her med en artikel fra Politiken, hvis overskrift er »Haarder ignorerer friskoleprotest«. Jeg ved ikke, om undervisningsministeren selv har læst den pågældende artikel.

Men det drejer sig om, at Dansk Friskoleforening er meget sur og gal, fordi den i valgkampen var blevet lovet af tidligere undervisningsminister fru Ulla Tørnæs og statsministeren, at man ville indgå i en dialog omkring det her lovforslag efter valget. Men det er jo ikke det, der er sket.

Der er til gengæld sket det, at undervisningsministeren har fremsat lovforslaget øjeblikkelig, uden at f.eks. Dansk Friskoleforening har været inddraget. Jeg kunne da godt tænke mig undervisningsministerens kommentar til det forløb.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg valgte en stort set uændret genfremsættelse, fordi de ændringer, der eventuelt skal foretages, skal foretages i et samarbejde med det meget brede flertal her i Folketinget, som tilsyneladende gerne vil være med til en lov. Så enkelt er det.

Så vil jeg i øvrigt oplyse, at jeg har fået utallige breve og anmodninger om møder, og jeg har allerede holdt møder med folkehøjskolerne og med efterskolerne.

Mig bekendt har friskolerne ikke bedt om et møde – det kan være, at jeg har overset det, men jeg tror det ikke – og derfor tror jeg ganske enkelt, at det af den grund ikke er blevet til et møde, nemlig at de ikke har bedt om det.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det kan godt være, at Dansk Friskoleforening ikke har sendt en ansøgning i tre eksemplarer om at møde undervisningsministeren ind til Undervisningsministeriet, men de har da helt klart haft den opfattelse, at når de blev lovet en sådan ting i valgkampen, ville man efterfølgende holde et møde med dem eller indgå i en dialog. Jeg synes, det er utrolig uheldigt, at vi står i en situ-

ation, hvor der er nogle mennesker, der er gale, fordi der ikke er opstået den dialog, som de havde ønsket ville opstå.

Jeg vil da gerne spørge undervisningsministeren, om det er en måde at samarbejde på med institutioner og organisationer inden for uddannelsesområdet, som undervisningsministeren forestiller sig skal fortsætte i de kommende år, hvor undervisningsministeren jo er undervisningsminister.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Nu tror jeg, at hr. Rune Lund er blevet træt. Har han virkelig tænkt sig, at jeg skal gå og finde ud af, hvem der havde hvilke forventninger til min forgænger; forventninger, der ikke er skrevet ned, og som ingen jo kan forvente at jeg automatisk overtager? Hvorfor har jeg ellers fået så mange indbydelser fra foreninger, som oprindeligt havde et tilsagn fra min forgænger, men som nu skriver, om de kan regne med, at jeg kommer? Det er da almindelig adfærd.

Skal vi nu ikke lade være at være så barnepigeagtige over for Dansk Friskoleforening? Den skal nok klare sig, og den er i hvert fald god til at råbe højt, og det har den også lov til, og det har jeg ikke spor imod. Men jeg synes, at der er grænser for, hvad klynkeri vi nu skal høre.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Kl. 19.20

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 104: Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Mere frit skolevalg inden for og over kommunegrænser).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 23/2 2005).